

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

IZVJEŠTAJ
O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE SKUPŠTINE CRNE GORE
KOJE JE PREDUZEIO NA ISPUNJAVANJU KLJUČNIH PREPORUKA SADRŽANIH U IZVJEŠTAJU O NAPRETKU
EVROPSKE KOMISIJE –NOVEMBAR 2012. GODINE REALIZOVANJEM PLANA AKTIVNOSTI ODBORA ZA 2013.
GODINU

DECEMBAR 2012-DECEMBAR 2013.GODINE

Podgorica, 28. februar 2014. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Br. 00-63-8/14-

Podgorica, 28.februar 2014. godine

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2013. GODINU

Kontrolno saslušanje nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru, Blanke Radošević- Marović, Pom. ministra za ljudska i manjinska pr., nastavak devete sjednice, 17. maj 2013. godine-
Tema: Sprovedjenje 2 ECRI Preporuke

14. sjednica Odbora- Predlog zakona o štrajku
17.jul 2013. godine

Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića-
Tema: Implementacija Zaključka Skupštine o licima smještenim u ustanovama
18. sjednica, 22.oktobar 2013. godine

Prvi regionalni sastanak parlamentarnih radnih tijela nadležnih za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova- Beograd, 29.i 30. oktobar 2013. godine

Konferencija za štampu povodom prezentacije nalaza istraživanja "Nasilje nad djecom u Crnoj Gori- 26. septembar 2013. G-Organizator: UNICEF i DELEGACIJA PSSE- istraživanje o znanju, stavovima i ponašanju-2013.godina"

Drugi regionalni sastanak parlamentarnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona,
Tema; Zaštita djece od svih vidova eksploatacije
Danilovgrad ReSPA- 21.i 22. januar 2014

SADRŽAJ

FOTO GALERIJA.....	str.2
UVOD.....	str. 4
REALIZACIJA AKTIVNOSTI	str.13
STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA.....	str.17
OCJENA NVO SEKTORA O RADU ODBORA.....	str. 19
SARADNJA SA ZAŠTITNIKOM LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE	str. 22
SARADNJA SA RESORNIM MINISTARSTVIMA I NADLEŽNIM INSTITUCIJAMA	str.25
SARADNJA SA NVO SEKTOROM	str.25
MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI	str.31
SARADNJA SA DELEGACIJOM SKUPŠTINE CRNE GORE U PSSE	str.32
PREDSTAVKE GRAĐANA	str. 36
SARADNJA SA UNICEF-OM	str. 38
SARADNJA SA OEBS-OM	str. 45
ADMINISTRATIVNI KAPACITETI	str. 49
DRUGI O NAMA	str. 6, 19 i 50

UVOD

Ovim Izvještajem nastoje se prikazati aktivnosti koje je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore preduzeo u cilju ispunjavanja ključnih preporuka sadržanih u Izvještaju o napretku Evropske komisije –novembar 2012. godine.

OBAVEZE ISPUNJENJA:

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, u martu 2013. godine, u fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine Crne Gore, u skladu sa praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti,

usvojio je Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. sačinjen na osnovu: Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu, Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine i jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu.

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore u prethodnom periodu od strane Evropske komisije prepoznat je kao skupštinsko radno tijelo koje ima veoma intenzivnu aktivnost u svim segmentima koji se odnose na ljudska prava i slobode, a što je konstatovano kao njegov **vidljiv napredak u radu** potvrđen i poređenjem nalaza iz Analitičkog izvještaja Evropske komisije i nalaza u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. i 2012. godinu:

- U Analitičkom izvještaju Evropske komisije objavljenom u novembru **2010.** godine konstatovano je: *“U Skupštini je osnovan Odbor za ljudska prava i slobode, ali njegove aktivnosti treba dodatno osnažiti.”* (strana 23)

U Izvještaju o napretku Crne Gore za **2011.** godinu, u oblasti ljudskih prava, konstatovano je: *“Skupštinski odbor za ljudska prava i slobode intenzivirao je aktivnosti i saradnju sa civilnim društvom. Ipak treba jačati njegov uticaj.”* (strana 15),

dok je u Izvještaju o napretku za **2012.** godinu konstatovano: *„Administrativni i budžetski kapaciteti Ombudsmana su ojačani. Institucija je pripremila izvještaje u kojima analizira stanje prostorija koje Uprava policije koristi za zadržavanje zatvorenika, zaštita od diskriminacije i situacija prosjačenja djece. Odbor za ljudska prava i slobode je ove izvještaje razmotrio između oktobra i novembra 2011. godine i aktivnije promovise ljudska prava i antidiskriminaciju.“* (strana 13)

Imajući to u vidu, a polazeći od obaveze daljeg snaženja Odbora za ljudska prava i slobode, radi kontinuiteta s aktivnostima ovog radnog tijela u prethodnom periodu, posebnu pažnju u 2013. godini, Odbor je posvetio aktivnostima i nadležnim institucijama koje treba da obezbijede veću efikasnost u oblasti zaštite od diskriminacije, prevencije torture, prava djeteta i zaštite ličnih podataka zbog čega je u Planu aktivnosti za 2013. godinu akcenat usmjeren na aktivnosti koje se odnose na:

- implementaciju donešenih zakona, jačanjem kontrolne uloge Odbora (čl.68,73,75 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore);
- praćenje UPR procesa koji sprovode Vlada Crne Gore, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i NVO sektor;

- prava djeteta, sa posebnim naglaskom na prava djece sa teškoćama u razvoju;
- srazmjernu zastupljenost pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima državne uprave, lokalne samouprave i javnim službama;
- ostvarivanje prava raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, u skladu sa preporukama Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije Savjeta Evrope (ECRI);
- zaštitu od diskriminacije, praćenjem sprovođenja Zakona o zabrani diskriminacije i učešćem u poboljšanju njegovog teksta donošenjem izmjena i dopuna Zakona;
- prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog, surovog ili ponižavajućeg postupanja, u skladu sa preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja(CPT);
- zaštitu ličnih podataka;
- intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji, organizovanjem posjete odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i organizovanjem međunarodne konferencije u cilju ostvarivanja uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evropske i evroatlanske integracije, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Polazeći od nalaza u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu, naročita pažnja je, kroz brojne planirane aktivnosti, bila posvećena **pravima djeteta**. Ovo s toga što je u oktobru 2010. godine Crna Gora dobila obavezujuće Preporuke Komiteta UN za prava djeteta, koje su se odnosile na različite oblasti djelovanja u cilju poboljšanja položaja djece i podizanja stepena poštovanja prava djeteta u Crnoj Gori. Pomenute aktivnosti realizovane su u saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao i našim međunarodnim prijateljima: Savjetom Evrope (u Nacrtu strategije o djeci utvrđena ključna polja djelovanja od 2012. do 2015. godine), UNICEF-om, Save the children-om i našim nevladiniim organizacijama, prepoznatljivim u ovoj oblasti i to kroz sledeća polja djelovanja, koje je Savjet Evrope, do 2015. godine, utvrdio: porodica; razvijanje servisa socijalnih usluga i socijalne brige o djeci; obrazovanje i participacija djece i zaštita od seksualnog zlostavljanja i iskorišćavanja djece, dječje pornografije i dječje prostitucije.

Članovi Odbora i novog, 25. Saziva, su posvećivali značajnu pažnju i ulagali konstantne napore na jačanju aktivnosti Odbora, u kom pravcu su ostvareni značajni pomaci.

PRETHODNO

Odbor je održao **6. marta 2013. godine Šestu sjednica** u proširenom sastavu sa predstavnicima civilnog sektora: institucija političkog sistema Crne Gore, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinih organizacija koje se bave pitanjima ljudskih prava na kome je **razmotren Predlog plana aktivnosti Odbora za 2013. godinu**, kada su po pozivu, u skladu sa članom 67

stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršene krivičnih sankcija, Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava, Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Nemanja Tepavčević, predstavnik Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Milena Čeranić, predstavnica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Rastislav Vrbenski, rezidentni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori, Miodrag Dragišić iz UNDP-a, Benjamin Perks, šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Slobodan Raščanin iz Kancelarije UNHCR-a, Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, Rajka Cica Perović, direktorica Centra za prava djeteta, Milan Radović, koordinator programa Ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“ i Tamara Milaš iz NVO „Centar za građansko obrazovanje“.

Iz Zapisnika sa Šeste sjednice Odbora-6. mart 2013. g:

“Učesnici u raspravi: Benjamin Perks, šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Rastislav Vrbenski, rezidentni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori, Milena Čeranić, predstavnica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Rajka Cica Perović, direktorica Centra za prava djeteta, Milan Radović, koordinator Programa Ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“, Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju, Tamara Milaš, predstavnica Centra za građansko obrazovanje, Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava, Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor izvršenja krivičnih sankcija i članovi Odbora: dr Halil Duković, predsjednik Odbora, Snežana Jonica, dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora i Kemal Zoronjić su istakli:

-Šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjamin Perks je pohvalio Odbor za ljudska prava i slobode, navodeći da svojim aktivnostima doprinosi zaštiti i afirmaciji ljudskih prava i sloboda svih građana. Istakao je da podržava aktivnosti utvrđene Planom, a da ga posebno raduje što je značajan broj aktivnosti posvećen pravima djeteta, s akcentom na djecu sa teškoćama u razvoju, njihovu inkluziju i jačanje podrške najranjivijim kategorijama društva. Ocijenio je da je Crna Gora u posljednje tri godine ostvarila veliki napredak u oblasti prava djeteta, da model inkluzije djece sa teškoćama u razvoju koji Crna Gora razvija može da posluži svim drugim zemljama u regionu, što je ocijenjeno i od relevantnih subjekata u Njujorku i Ženevi. Saradnja svih društvenih subjekata u zaštiti prava djeteta je veoma bitna. Zakonodavni okvir za zaštitu prava djeteta je dobar, a akcenat u narednom periodu treba da bude na implementaciji usvojenih zakona. Benjamin Perks se osvrnuo i na Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, navodeći da je važno što je ova osjetljiva oblast definisana posebnim Zakonom koji je usklađen sa međunarodnim standardima u oblasti zaštite prava djeteta. Donošenje novog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ocijenio je veoma važnim u regulisanju prava djeteta. Realizaciju aktivnosti u sklopu Kampanje Savjeta Evrope “Jedno od petoro” u koju je uključena i Crna Gore, smatra važnim i najavio je da će UNICEF uraditi istraživanje o fenomenu nasilja nad djecom u Crnoj Gori, što će poslužiti kao polazna osnova za preduzimanje svih daljih aktivnosti od strane nadležnih državnih organa, a u cilju sprečavanja i suzbijanja problema nasilja nad djecom.

-Rastislav Vrbenski, rezidentni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori, je pohvalio rad Odbora za ljudska prava i slobode, predloženi Plan aktivnosti, saradnju koju Odbor ostvaruje sa UN agencijama, kao i praksu Odbora da o svim temama koje se tiču ljudskih prava i sloboda raspravlja uz prisustvo svih relevantnih subjekata, kako predstavnika državnih institucija, tako i međunarodnih organizacija i civilnog sektora. Saopštio je da agencije UN-a nastoje da pruže podršku i pomoć državi Crnoj Gori, a da su sa predstavnicima Ministarstva za ljudska i manjinska prava razgovarali o zabrani diskriminacije, kao i o predstojećim izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, naglašavajući da su saradnja i zajedničko djelovanje organa veoma važni.

-Rajka Cica Perović, direktorica Centra za prava djeteta je pohvalila Odbor za ljudska prava i slobode što je značajan broj aktivnosti posvetio pravima djeteta, a takođe je važnim ocijenila praćenje Opšteg periodičnog pregleda (UPR). Saopštila je da je predlog Centra za prava djeteta da se u Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode uvrsti ratifikacija III opcionog protokola uz Konvenciju UN o pravima djeteta, koji reguliše Mehanizme za žalbu. Navela je da je Ustavom Crne Gore garantovano pravo svakog pojedinca da, nakon što iskoristi sva djelotvorna pravna sredstva, podnese žalbu Ustavnom sudu za povredu prava garantovanog najvišim pravnim aktom. Kao članica UN-a, Crna Gora je prihvatila mehanizme individualne žalbe za povredu prava garantovanog pojedinačnim konvencijama, koje to predviđaju, pred nadležnim komitetom i u skladu sa procedurom. Država Crna Gora je potpisala III Opcioni protokol o komunikacijskim procedurama/ žalbenom postupku uz Konvenciju o pravima djeteta 28. februara 2012. godine, u Ženevi, a direktorica Centra za prava djeteta je pohvalila aktivnosti ambasadora Nebojše Kaluđerovića na ovom planu. Istakla je da će Opcioni protokol osnažiti Konvenciju o pravima djeteta i njene postojeće protokole, jer je na taj način nakon više od dvadeset godina, djeci data mogućnost za pristup pravdi na međunarodnom nivou, kroz novousvojeni žalbeni postupak.

S obzirom da je Savjet Evrope utvrdio prioritete oblasti koje se odnose na porodicu, razvijanje servisa socijalnih usluga i socijalne brige o djeci, obrazovanje i participaciju djece, zastitu od seksualnog zlostavljanja i iskoriscavanja djece, dječije pornografije i dječije prostitucije, direktorica Centra za prava djeteta je upitala da li se u planu za 2013. godinu može naći i praćenje Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti i praćenje Strategije o razvoju hraniteljstva u Crnoj Gori? Navela je da je neophodno osnažiti hraniteljstvo u Crnoj Gori i da ono treba da posluži kao prelazni oblik, a da se kasnije djeca vrate u njihove prirodne porodice, ukoliko to bude moguće. Razvijanje alternativne brige o djeci bez roditeljskog staranja se može smatrati značajnim doprinosom deinstitutionalizaciji što je u skladu sa preporukama Komiteta za prava djeteta. Na ovaj način bi se mogla dati značajnija podrška naporima na implementaciji i Zakona i Strategije, a prevashodno bi se podsticao interes da dijete raste i razvija se u okviru porodice što je znatno stimulativnije i neosporno bolje okruženje od institucija za brigu o djeci. Navela je da je važno i pitanje zaštite i učešća djece u medijskom okruženju i u skladu sa Strategijom Savjeta Evrope potrebno je da osnažiti djecu da ostvare svoja prava na participaciju u medijskom okruženju, obezbeđujući njihovo pravo na privatnost, razvijajući nove alatke koje će im pomoći da bolje upravljaju svojom privatnošću i ličnim podacima na internetu i drugim medijima.

-Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO "Građanska alijansa" je saopštio da se prilikom nabiranja aktivnosti na kojima će biti akcenat u radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2013. godini, treba navesti i praćenje Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (UPR) u kome učestvuju državni organi, institucija Ombudsmana i nevladin sektor. Takođe, mišljenja je da sva tri UPR izvještaja- Nacionalni Izvještaj o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg

periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012), predstavljen na sjednici Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 28. januara 2013. godine, [Izveštaj o stanju ljudskih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za potrebe Opšteg periodičnog pregleda i Izveštaj o zaštiti prava djeteta koje su sačinile 10 NVO za potrebe izrade Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u CG u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija \(period 2008-2012\) treba razmatrati istovremeno, imajući u vidu da Vlada Crne Gore neće praviti neki novi posebni izvještaj, već će se raspravljati samo i prihvatljivosti preporuka koje su upućene Crnoj Gori. Istakao je da je i rad Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i način raspodjele sredstava trebao biti u fokusu interesovanja Odbora za ljudska prava i slobode, kako bi se nastavio kontinuitet u bavljenju ovom problematikom, razmotrila rješenja koja su predložena u Izveštaju o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i o njima zauzeo određeni stav.](#)

-Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ je saopštio da organizacija koju predstavlja ima najbolju saradnju sa Odborom za ljudska prava i slobode i izrazio očekivanje da će se ta saradnja nastaviti i u narednom periodu, samim tim što je kao jedna od aktivnosti Odbora za 2013. godinu utvrđen Sastanak sa predstavnicima Udruženja „Naša inicijativa“. Ocijenio je važnim to što će Odbor brojne aktivnosti posvetiti poboljšanju položaja djece sa teškoćama u razvoju. Podsjetio je na izjavu Stefana Filea koji je saopštio da je Evropska unija zabrinuta zbog položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori i s tim u vezi, izrazio je nadu da će se položaj tih lica iz dana u dan poboljšavati. Predložio je da tema Javne tribine u Ulcinju bude: “Implementacija Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom“. Istakao je da od Odbora za ljudska prava i slobode očekuje da izrazi neslaganje sa načinom trošenja sredstava iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, navodeći da je prošle godine u Budžet, po tom osnovu, prihodovano 7,9 miliona eura, a na samom početku je određeno da se svega 300 000 eura može iskoristiti za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Takođe, mišljenja je da i Predlog zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti koji je vraćen iz skupštinske procedure, radi dorade, treba puno kvalitetnije uraditi. Očekuje da Odbor za ljudska prava i slobode ne podrži to što Komisija za utvrđivanje preostale radne sposobnosti još ne odrađuje svoj posao. Neshvatljivo je i da subvencije koje se daju preko Zavoda za zapošljavanje kasne i po četiri mjeseca. Istakao je da kasni raspodjela sredstava nevladinim organizacija, čime se onemogućava njihovo normalno funkcionisanje. Pitao je zašto u opštini Bar još uvijek nije otvoren Dnevni centar za djecu sa teškoćama u razvoju, iako je dio sredstava dobijen od Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama, baš za tu svrhu. Takođe, podsjetio je da ni u Beranama nije otvoren Dnevni centar iako je u periodu od 2007-2009. godine uplaćeno 240 000 eura za izgradnju istog i mišljenja je da se za toliko novca i u Podgorici mogao završiti Dnevni centar. Milisav Korać je zamolio poslanike, članove Odbora za ljudska prava i slobode da prilikom razmatranja Predloga zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti za koji očekuje da će se uskoro naći u skupštinskoj proceduri, razmotre i prihvate njihove sugestije koje će biti u skladu sa međunarodnim standardima.

-Tamara Milaš, predstavnik NVO „Centar za građansko obrazovanje“ je sugerisala da bi trebalo usvojiti jasne kriterijume za pozivanje predstavnika nevladinog sektora na sjednice radnih tijela Skupštine Crne Gore.

-Predsjednik Odbora dr Halil Duković se osvrnuo na komentare, predloge i sugestije koje su iznijeli učesnici u raspravi i u vezi sa predlogom teme za Javnu tribinu u Ulcinju, saopštio je da je prihvatljiviji predlog mr Siniše Bjekovića da se održi Javna

tribina na temu: „Osnaživanje i podrška manjinskim pravima u funkciji ukupnog razvoja države i društva“, s obzirom da je Ulcinj multinacionalna i multikonfesionalna sredina. Kada je riječ o Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, podsjetio je da će Odbor zatražiti Informaciju o utrošku sredstava Fonda, jer je to aktivnost koja nije realizovana u 2012. godini.

-Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Šučko Baković je uputio pohvale i čestitke za sveobuhvatan i veoma ambiciozan Predlog plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, navodeći da Odbor nastavlja sa dobrim radom iz prethodnog perioda. Broj tema i njihov odabir takođe zaslužuju pohvale. Smatra važnim što će Odbor značajnu pažnju posvetiti praćenju Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija -UPR procesa, a značajno je što je Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore izrađen za potrebe UPR-a, Odbor izdvojio kao posebnu temu. Istakao je da je Izvještaj dobio visoke ocjene na radnoj grupi za ljudska prava. Podržao je predlog Milana Radovića iz „Građanske alijanse“ da se objedini razmatranje tri Izvještaja urađena za potrebe UPR procesa. Zamolio je da se razmatranje izvještaja o zloupotrebi djece putem interneta, koji će institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore uraditi u okviru III faze Projekta „Zaštita djece od svih vidova eksploatacije“ koji sprovodi institucija Ombudsmana u okviru Mreže ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope- CRONSEE, uz podršku Save the Childrena, odloži za maj 2013. godine, jer prije nego se dostavi Odboru, izvještaj treba da se razmotri u okviru CRONSEE mreže, a nakon toga da se promoviše. U vezi sa predlogom da Zaštitnik sačini i Odboru dostavi Poseban izvještaj o zaštiti od diskriminacije i Poseban izvještaj o prevenciji torture i navodima da je to nerealizovana aktivnost iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2011. i 2012. godinu,

Zaštitnik je saopštio da treba brisati napomene da te aktivnosti nijesu realizovane u 2011. godini, iz razloga što je Odboru dostavljen Izvještaj o slučajevima diskriminacije u prvih šest mjeseci 2011. godine, kao i Izvještaj o stanju jedinica Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode, takođe u 2011. godini. Mišljenja je da ne treba zahtijevati dostavljanje posebnih izvještaja, već samo izvještaja do nivoa Odbora i zamolio da se uvaži njegova sugestija. Saglasan je sa rokom za razmatranje izvještaja o zaštiti od diskriminacije. Saopštio je da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore tek donošenjem novog Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u avgustu 2011. godine, postao nacionalni mehanizam za prevenciju torture i nije moguće da se sve aktivnosti u toj oblasti realizuju u jednoj godini, pa je ove godine realno očekivati podnošenje izvještaja do nivoa Odbora.

U vezi sa aktivnošću koja se odnosi na razmatranje Informacije o realizaciji mjera iz Akcionog plana za unapređenje zatvorskog sistema, saopštio je da pored Ombudsmana, koji je nacionalni mehanizam za prevenciju torture, treba uključiti Ministarstvo pravde, kao nadležno za ovu oblast i sa predstavnicima Ministarstva usaglasiti rok. Zaštitnik je sugerisao da razmatranje Informacije o sprovođenju Zakona o zabrani diskriminacije umjesto u II, bude u III kvartalu 2013. godine.

Ocijenio je dobrim što je Odbor planirao razmatranje finalnog izvještaja koji će biti urađen u okviru Projekta „Zaštita djece od svih vidova eksploatacije“ koji sprovodi institucija Ombudsmana u okviru Mreže ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope- CRONSEE, uz podršku Save the Childrena, ali je mišljenja da rok treba da se pomjeri za IV kvartal 2013. godine, kako bi nakon sačinjavanja tog izvještaja i njegovog razmatranja u okviru Mreže CRONSEE, te predstavljanja u javnosti, bio dostavljen Odboru za ljudska prava i slobode na razmatranje. Mišljenja je da i taj izvještaj treba da se razmatra samo do nivoa Odbora.

-Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da su rokovi koji su naznačeni u Predlogu plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu okvirni i zavisiće od roka u kojem će Vlada i drugi relevantni subjekti pripremiti i dostaviti Odboru planirane akte na razmatranje.

- Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je izrazio zadovoljstvo dosadašnjom saradnjom Agencije sa Odborom i nadu da će se u narednom periodu saradnja poboljšati. Zaštita ličnih podataka se sve više prepoznaje kao važan segment zaštite ljudskih prava. Razmatranje godišnjeg izvještaja Agencije na Odboru za ljudska prava i slobode, kao nadležnom radnom tijelu Skupštine i na skupštinskom plenumu ocijenio je važnim radi upoznavanja građana sa njihovim pravom na zaštitu ličnih podataka. Mišljenja je da je trebalo malo više pažnje posvetiti i pravu na slobodan pristup informacijama. Kako bi Agencija mogla kvalitetno i efikasno obavljati sve poslove koji su joj zakonom dati u nadležnost, neophodno je jačanje kadrovskih i finansijskih kapaciteta i apelovao je na članove Odbora za ljudska prava i slobode da preporučie nadležnim organima da se obezbijede uslovi kako bi Agencija mogla da obavlja sve te poslove. Istakao je da su iz Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama uputili dopis Predsjedniku Skupštine, Predsjedniku Vlade i Ministru kulture kojim zahtijevaju odlaganje primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Zamolio je da se apeluje na Ministarstvo finansija kako bi se u II kvartalu 2013. godine Agenciji obezbijedila sredstva neophodna za zapošćavanje dva službenika za obavljanje poslova u dijelu koji se odnosi na slobodan pristup informacijama i za nabavku adekvatnog softvera, kako bi mogli da rade u skladu sa zakonskim ovalšćenjima u oblasti slobodnog pristupa informacijama. U suprotnom, ako se ne obezbijede adekvatni uslovi za rad, Agencija ne može prihvatiti odgovornost za taj dio posla. Agencija za sada ima 60% popunjenih kadrovskih kapaciteta od onih utvrđenih Aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u dijelu koji se bavi zaštitom ličnih podataka, dok je popunjenost kadrovskih kapaciteta u odsjeku za slobodan pristup informacijama 0%.

- Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava je saopštio da su Predlogom plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode obuhvaćene sve ključne aktivnosti, kako one koje se odnose na normativni dio, tako i one koje se tiču razmatranja strateških dokumenata koja Vlada bude donosila. Mišljenja je da istovremeno treba razmatrati izvještaje koji su sačinjeni za UPR proces, jer je Vlada Nacionalni izvještaj usvojila u avgustu 2012. godine, u januaru 2013. godine je razmatran na Savjetu za ljudska prava u Ženevi i trebalo bi se fokusirati na period nakon usvajanja preporuka, kako bi ih nadležni državni organi realizovali. Takođe je sugerisao da bi trebalo razmisliti o utvrđivanju rokova za aktivnosti Odbora, jer je moguće da Vlada na samom kraju određenog kvartala utvrdi određeni akt, čime bi se kasnilo sa njegovim dostavljanjem Odboru, a samim tim i sa njegovim razmatranjem na sjednici Odbora. Pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava je saopštio da je Ministarstvu dostavljen Izvještaj o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, ali je ocijenio da se Odbor za ljudska prava i slobode nije izjasnio o konkretnim sugestijama kako određene probleme rješavati i mišljenja je da bi Skupština kao osnivač Fonda, koja vrši i nadzor nad njegovim radom, mogla da dođe do kvalitetnijih rješenja oko utvrđivanja rada i načina raspodjele sredstava Fonda.

-Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenje krivičnih sankcija, je Predlog plana aktivnosti Odbora za 2013. godinu ocijenila veoma kvalitetnim i ambicioznim. Saopštila je da je sistem izvršenja krivičnih sankcija u

posljednje dvije godine veoma ojačan. Istakla je da je pripremljen Nacrt zakona o alternativnim sankcijama usklađen sa međunarodnim standardima, a u toku ove godine se planira izrada zakona o izvršenju kazne zatvora, u saradnji sa ekspertima iz Njemačke. Podsjetila je da je direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija Miljan Perović, pozvao Odbor za ljudska prava i slobode da u toku 2013. godine posjete Zavod kako bi se upoznali sa njegovim radom i uslovima u zatvoru, a pomoćnica ministra pravde se takođe pridružila pozivu, smatrajući da će se članovi Odbora posjetom ZIKS-u najbolje uvjeriti u stepen poštovanja ljudskih prava lica lišenih slobode.

Poslanica Snežana Jonica je predložila da Odbor za ljudska prava i slobode uputi preporuku Ministarstvu za ljudska i manjinska prava da formira jednu Radnu grupu koja će pripremiti predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i da u toj Radnoj grupi budu predstavnici Ministarstva za ljudska i manjinska prava, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, pravosuđa, Odbora za ljudska prava i slobode, kao matičnog odbora i nevladinog sektora koji se bavi ovom oblašću. Mišljenja je da bi Odbor za ljudska prava i slobode trebao da razmotri Inicijativu Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama o odlaganju primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama ili da uputi preporuku Ministarstvu finansija da se obezbijede dodatna sredstva Agenciji i zaposle službenici kako bi Agencija imala uslove i mogućnost da odgovori Zakonom utvrđenim obavezama.

Predsjednik Odbora se složio sa predlogom poslanice Snežane Jonice da bi trebalo formirati jedinstvenu Radnu grupu koja će raditi na pripremi predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, navodeći da će se time postići veća usaglašenost između dva zakona i kvalitetnija rješenja predložiti, kao i da bi u radu Radne grupe trebao učestvovati i predstavnik Odbora za ljudska prava i slobode.

-Pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava Sabahudin Delić je saopštio da je Ministarstvo već formiralo Radnu grupu za izradu predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, da nijesu pozvali predstavnika Odbora da učestvuje u istoj iz razloga što će se Odbor uključiti kada predlozi zakona budu dostavljeni Skupštini na razmatranje, ali da ne postoji prepreka da se razmotri naknadno uključivanje predstavnika Odbora za ljudska prava i slobode u rad ove Radne grupe.

-Poslanica dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode ocijenila je Predlog plana aktivnosti studioznim i ambicioznim i izrazila zadovoljstvo što će značajan broj aktivnosti biti posvećen pravima djece sa teškoćama u razvoju, zaštiti od diskriminacije, prevenciji torture, zaštiti ličnih podataka. Posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti prava osoba sa invaliditetom i ojačati mehanizme i institucije koje se bave pitanjima osoba sa invaliditetom. Borba protiv trgovine ljudima, kao i suzbijanje zloupotrebe djece putem interneta, seksualne eksploatacije i svih drugih vidova eksploatacije djece treba da budu u žiži interesovanja Odbora u narednom periodu. Zaključila je da članovima Odbora za ljudska prava i slobode predstoji veliki broj obaveza, ozbiljan i odgovoran posao, ali se nada da će se sve aktivnosti utvrđene Planom realizovati.

- Milena Čeranić, predstavnica Misije OEBS-a u Crnoj Gori je saopštila da Misija OEBS –a u Crnoj Gori ima u planu da u toku ove godine realizuje Projekat kojim će locirati objekte koji treba da budu prilagođeni osobama sa invaliditetom, na način što će njihove ekipe na terenu identifikovati sve te objekte i nakon toga uraditi informaciju/publikaciju koja će sadržati podatke do kojih su došli. S tim u vezi, poslanica Snežana Jonica je saopštila da bi nadležno Ministarstvo trebalo da sačini takvu informaciju, a ne da se očekuje od međunarodnih organizacija da odrađuju njihov posao, iako je zahvalila na informacijama i tome što će OEBS uraditi, smatrajući da će takvi podaci svima koristiti.“

Kao što se da vidjeti, predstavnici relevantnih institucija sistema, nadležnih ministarstava i eksperti iz oblasti ljudskih prava i sloboda su iznijeli pozitivno mišljenje o planiranim aktivnostima Odbora u narednom periodu, izrazili spremnost za saradnju radi postizanja zajedničkog cilja, a to je afirmacija i unapređenje ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Takođe, učesnici sjednice su ponudili saradnju i pružanje stručne pomoći u realizaciji planiranih aktivnosti.

Svi učesnici rasprave istakli su značaj donošenja plana, ocijenivši ga ambicioznim, kvalitetnim, sveobuhvatnim i sadržajnim, sa dobro odabranim temama, predlažući i konkretne dopune u cilju njegovog poboljšanja. Pohvalili su i izbor prioritarnih oblasti kojima će Odbor posebnu pažnju posvetiti tokom 2013. godine.

Ocjene, predlozi, mišljenja i sugestije svih pozvanih učesnika izneseni na Šestoj sjednici odbora poslužili su članovima Odbora za unapređenje aktivnosti predloženih u Predlogu plana.

Predstavnici međunarodnih organizacija su istakli da je Predlog plana aktivnosti veoma sadržajan, sveobuhvatan, iako ambiciozan, ostvariv. Naveli su da podržavaju aktivnosti koje se odnose na prava djeteta, inkluziju djece sa posebnim potrebama, kao i jačanje institucija sistema za podršku najranjivijim kategorijama društva. Pohvale su iznijeli i na račun aktivnosti koje će biti posvećene pravima raseljenih, interno raseljenih lica i apatrida, a veoma značajnim smatraju to što će Odbor pratiti aktivnosti na zatvaranju Kampa Konik I i II. Posvećenost pravima pripadnika RAE populacije je takođe značajna. Naglasili su da je neophodna bliža i konkretnija saradnja svih društvenih subjekata u Crnoj Gori i obećali punu podršku aktivnostima Odbora, ne samo od strane agencija Ujedinjenih nacija, već i drugih međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Predstavnici nevladinog sektora su, takođe, iznijeli pozitivno mišljenje o planiranim aktivnostima Odbora i izrazili nadu da će aktivnosti biti i ostvarene, kao i da će Odbor nastaviti saradnju sa civilnim sektorom. Prihvaćena je njihova sugestija da se sastanci Odbora sa predstavnicima institucija političkog sistema, međunarodnih organizacija i civilnog sektora u vezi sa realizacijom Plana aktivnosti Odbora ubuduće organizuju kvartalno.

Na kraju, Predsjednik Odbora je naglasio da će se aktivnosti Odbora u ovoj godini fokusirati, u okviru Poslovnikom Skupštine utvrđenih nadležnosti, na zadatke koji su u Izyještaju o napretku Crne Gore za 2012. godinu akcentirani u oblasti ljudskih prava, a u vezi sa konstatacijom u Izyještaju “Skupštinski Odbor za ljudska prava i slobode intenzivirao je aktivnosti i saradnju sa civilnim društvom. Ipak treba jačati njegov uticaj”. Najavio je da će se planirane aktivnosti Odbora realizovati u saradnji sa nadležnim institucijama, resornim ministarstvima i nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima ljudskih prava i sloboda, a uz podršku: Misije OEBS-a u Crnoj Gori, UNICEF-a, Save the children-a i ostalih međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori, a u

okviru Projekata i Kampanja: “Govorimo o mogućnostima” (Vlada i UNICEF), “Unaprjeđenje položaja djece u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije” (Save the children Norway), Kampanje „Jedno od petoro“ koju sprovodi Vlada CG i PSSE.

Planom aktivnosti Odbora za 2013. godinu utvrđene su 44 aktivnosti:

Planom je utvrđeno razmatranje:

- pet predloga zakona;
- 17 izvještaja (pet u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine i 12 u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore);
- Osam informacija (u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine);
- Pet kontrolnih saslušanja (član 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore);
- Jedna javna tribina;
- Dvije Strategije;
- Tri akciona plana;
- Aktivnosti koje nadležni državni organi Crne Gore preduzimaju u cilju ispunjavanja Preporuka sadržanih u Rezoluciji PSSE 1890 (2012) „Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore“ (član 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore);
- Jedan Sastanak sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ i
- Tri posjete (jedna insitucijama u Republici Hrvatskoj i dvije ustanovama u Crnoj Gori).

REALIZACIJA AKTIVNOSTI

Iz Plana Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. g

Polazeći od nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode definisana je članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore:

„Odbor za ljudska prava i slobode razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata i druga pitanja koja se odnose na: slobode i prava čovjeka i građanina, sa posebnim osvrtom na manjinska prava, primjenu potvrđenih međunarodnih akata koji se odnose na ostvarivanje, zaštitu i unaprjeđivanje ovih prava, razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana; prati ostvarivanje dokumenata, mjera i aktivnosti za unaprjeđivanje nacionalne, etničke i druge ravnopravnosti, posebno u oblasti obrazovanja, zdravstva, informisanja, socijalne politike, zapošljavanja, preduzetništva, procesa odlučivanja i sl; učestvuje u pripremi i izradi dokumenata i usaglašavanju zakonodavstva u ovoj oblasti sa standardima u evropskom zakonodavstvu; sarađuje sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i nevladinim organizacijama iz ove oblasti.

Odbor u okviru svoje nadležnosti prati i ocjenjuje usklađenost zakona Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije i, na osnovu izvještaja Vlade, prati i ocjenjuje primjenu zakona, posebno zakona iz kojih proizilaze obaveze usaglašene sa pravom Evropske unije.”

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je u navedenom periodu:

Je imao brojne aktivnosti tokom 2013. godine. Sve aktivnosti je ostvarivao u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovnikom Skupštine. Predmet razmatranja na sjednicama Odbora, u navedenom izvještajnom periodu, **u skladu sa članom 137 Poslovnika Skupštine**, bili su značajni propisi iz oblasti ljudskih prava i sloboda, među kojima su:

1. Predlog zakona o štrajku (na 13. sjednici, održanoj 17. juna 2013. godine, a Amandmane na Predlog zakona o štrajku Odbor je razmotrio na 22. sjednici i podnio Skupštini Izvještaj o razmatranju Predloga zakona o štrajku, Odbor na 22. sjednici, održanoj 17. decembra 2013. godine razmotrio Amandmane (6) na Predlog zakona o štrajku i podnio Skupštini Izvještaj)
2. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije (Odbor na 17. sjednici, održanoj 9. oktobra 2013. godine razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i podnio Skupštini Izvještaj/ Odbor na 20. sjednici, održanoj 13. decembra 2013. godine razmotrio Amandmane (3) na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i podnio Skupštini Izvještaj)
3. Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2014. godinu, u dijelu koji se odnosi na potrošačke budžetske jedinice: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u okviru Programa: Administracija, Ostvarivanje ljudskih prava, Ostvarivanje rodne ravnopravnosti, Unapređenje položaja RAE populacije, Nacionalni savjeti, Evropske integracije i ostvarivanje manjinskih prava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja u okviru Programa: Socijalna, boračka i invalidska zaštita- Transferi za socijalnu zaštitu, Prava iz oblasti socijalne zaštite, razdio: Izdržavanje štíćenika u domovima, shodno Zaključku Skupštine Crne Gore (“Službeni list CG“, br. 36/11), Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama (str. 175- 51001), Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava (str. 143 - 41402) i Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore (str. 144- 41405), o čemu je Odbor za ljudska prava i slobode (zainteresovani Odbor) u skladu sa članom 137 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore podnio Mišljenje matičnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Odbor je u okviru kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine, razmotrio sljedeće izvještaje (godišnje)::

1. Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2011. godinu;
2. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012. godinu;
3. Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori za 2012. godinu i
4. Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2012. godini.

U skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je od državnih organa zatražio i razmotrio sledeća dokumenta:

1. Informacija o postupanju Uprave policije po Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore datim u Posebnom izvještaju o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode iz 2011. godine (do nivoa Odbora);
2. Izvještaj o seksualnom iskorišćavanju djece u Crnoj Gori, koji je podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore (do nivoa Odbora);
3. Nacionalni izvještaj o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012), predstavljen na sjednici Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 28. januara 2013. godine;
4. Izvještaj o stanju ljudskih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za potrebe Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija;
5. Izvještaj o zaštiti prava djeteta koji su sačinile deset nevladinih organizacija za potrebe izrade Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012);
6. Informacija o međunarodno pravnim postupcima protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, koju je Odboru za ljudska prava i slobode, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dostavio Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava;
7. Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kao Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) o stanju u Istražnom zatvoru Podgorica (do nivoa Odbora);
8. Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zloupotrebi djece putem interneta (do nivoa Odbora);
9. Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zaštiti od diskriminacije za 2012. godinu (do nivoa Odbora);
10. Informacija o implementaciji Strategije za poboljšanje položaja REA populacije u Crnoj Gori za period 2012.- 2016. godina;
11. Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba za period 2013-2018;
12. Izvještaj o radu Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore za 2012. godinu;
13. Informacija o realizaciji mjera iz Akcionog plana za unapređenje zatvorskog sistema sa osvrtom na Informaciju o postupanju Uprave policije po Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore datim u Posebnom izvještaju o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode iz 2011. godine;
14. Informacija o sprovođenju Zakona o zabrani diskriminacije;
15. Izvještaj o rezultatima sprovedenih istraživanja o zaštiti djece od eksploatacije, koji je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore dostavila Odboru;
16. Informacija o realizaciji Nacionalnog plana akcije za djecu za period 2013-2017. godina;
17. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za period 2013-2017. godina;

18. Informacija o ostvarivanju prava djece u vezi sa inkluzijom djece u obrazovni sistem, pogotovo djece sa smetnjama u razvoju, u fokusu kapaciteta institucija nadležnih za ostvarivanje ovih prava i
19. Informacija o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu.

Odbor je, u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, održao TRI kontrolna saslušanja i to:

1. Kontrolno saslušanje Nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru, pomoćnice ministra za ljudska i manjinska prava, Blanke Radošević Marović, na temu: "Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu preporuka datih u izvještaju ECRI-ja o Crnoj Gori, od februara 2012. godine", održano na nastavku devete sjednice, 17. maja 2013. godine, zbog **PREPORUKA DATIH U IZVJEŠTAJU ECRI-JA O CRNOJ GORI, OD FEBRUARA 2012. GODINE", ODRŽANO 17. MAJA 2013. GODINE, KOJE SE TIČE DVIJE KLJUČNE PREPORUKE**, koje je ECRI uputio Crnoj Gori za koje zahtijevaju prioritetnu implementaciju, a koje će biti predmet provjere između dva redovna monitoringa (prelazne provjere) i to:

1. ECRI preporučuje da vlasti ojačaju inicijalnu i kontinuiranu obuku policije, državnih tužilaca, advokata i sudija o pitanjima vezanim za ravnopravan tretman i nediskriminaciju, krivične odredbe koje su na snazi, a odnose se na rasizam i rasnu diskriminaciju i na to kako se prepoznaje rasistička motivacija krivičnog djela.

2. ECRI snažno preporučuje da crnogorske vlasti, nakon pune i otvorene konsultacije sa ljudima na koje se to odnosi, pronađu standardni smještaj na raznim mjestima u gradu ili zemlji za stanovnike Konika pripadnike RAE populacije i da zatvore taj Kamp.

Proces provjere između dva redovna monitoringa za ove dvije preporuke ECRI će sprovesti najkasnije dvije godine nakon objavljivanja ovog izvještaja.

S tim u vezi, Odbor je uputio Skupštini Izvještaj u skladu sa članom 77 stav 2 sa Predlogom zaključka u 18 tačaka.

U pripremi kontrolnih saslušanja, službi Odbora su od pomoći bile instrukcije date u publikaciji "Parlamentarno saslušanje-Priručnik za službenike Skupštine Crne Gore", pripremljen od Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) u Crnoj Gori u septembru 2008. godine, kao i iskustava stečena na seminarima i obukama u Bečićima novembra 2007. godine i septembra 2008. godine na Cetinju, koje je Nacionalni demokratski institut (NDI) realizovao sa poslanicima i sekretarima odbora, sa kojima su bili upoznati i članovi Odbora posredstvom Informativnog pregleda u fazi pripreme kontrolnog saslušanja.

2. Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, mr Predraga Boškovića na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II”, održano na 15. sjednici, 25. septembra 2013. godine i

3. Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića. Tema Kontrolnog saslušanja bila je: „Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11), donešenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, a u kontekstu Izvještaja CPT-a (savjetodavno tijelo Savjeta Evrope) nakon posjete misije CPT-a Crnoj Gori, u februaru 2013. godine”, a održano je na 18. sjednici, 22. oktobra 2013. godine.

STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA

Radno tijelo	Broj sednica		Trajanje sednica (u satima)		Trajanje sednica (u danima)		Broj razmatranih tačaka d.reda		Broj razmatranih predloga zakona		Broj razmatranih predl. zakona o izmjenama i dopunama		Broj razmatranih amandmana	
	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.
ODBOR ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE	18	22 (21 samostalno i jedna zajednička, dva nastavka sjednica)	29 sati i 30 minuta	37 sati i 45 minuta	18	21	50	70	3	2	3	1	9	17

Naziv radnog tijela	Učešće na sjednici u skladu sa čl. 67 Poslovnika		Konsultativna saslušanja		Kontrolna saslušanja	
	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.
Odbor za ljudska prava i slobode	Član 67 stav 1-27 Član 67 stav 2- 60	Član 67 stav 1- 55 Član 67 stav 2- 125	-	-	Dva	Tri

Na osnovu prethodno navedenog, sumirajući rezultate na **završnoj, 24. sjednici Odbora, održanoj 27. decembra 2013. godine**, Predsjednik i članovi Odbora su ocijenili da je Odbor bio veoma aktivan na realizaciji Plana aktivnosti za 2013. godinu, realizujući 21 samostalnih i jednu zajedničku sa Odborom za zdravstvo, rad i socijalno staranje, Odborom za prosvjetu, nauku, kulturu i sport i Odborom za rodnu ravnopravnost.

Odbor je realizovao 27 aktivnosti. Ostalo je da se realizuje još 17 aktivnosti. (Početkom 2014. realizovane 3)

Takodje, pored Planom utvrdjenih, članovi Odbora su u navedenom periodu realizovali: dodatnih 27 aktivnosti.

Napomena: planirani peti Izvještaj Fonda za manjine za 2012. g, utvrdjen Planom aktivnosti Odbora za 2013. g., nije razmotren, jer nije dostavljen Skupštini CG na razmatranje.

Predsjednik Odbora je podsjetio da je održavanje međunarodne regionalne aktivnosti-Drugog regionalnog sastanka parlamentarnih radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona na temu: "Prava djeteta - Unapređenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije", koje je utvrđeno za drugu polovinu decembra 2013. godine, iz objektivnih razloga i nemogućnosti većeg broja pozvanih lica da učestvuju na ovom sastanku zbog obaveza u nacionalnim parlamentima, odloženo za 21. i 22. januar 2014. godine.

Obavijestio je da će se planirana posjeta ZIKS-u, realizovati nakon dostavljanja najavljenog Izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o prevenciji torture i predložio da se uskoro u ZIKS-u održi tematska sjednica Odbora.

Poslanik Kemal Zoronjić je saopštio da bi Odbor prije posjete Zatvoru u Bijelom Polju i Zatvoru za izvršenje krivičnih sankcija u Spuzu trebao da posjeti zatvore u Njemačkoj kako bi se članovi Odbora upoznali sa standardima zatvora u razvijenim zemljama, o čemu je i prethodno bilo riječi na sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode.

Predsjednik Odbora je podsjetio da je o tome prethodno vođen razgovor sa predstavnicima Ministarstva pravde - Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija, ali da zbog budžetskih sredstava nije bilo moguće realizovati tu posjetu, jer je predlog Ministarstva pravde bio da ide samo jedan ili dva člana Odbora, pa je Predsjednik predložio da se to odloži za 2014. godinu i razmotri mogućnost da idu svi članovi Odbora. Istakao je da očekuje da će se posjeta realizovati tokom naredne godine.

U vezi sa nerealizovanim aktivnostima, dogovoreno je da, prije početka proljećnjeg zasijedanja Skupštine Crne Gore u 2014. godini, Odbor realizuje posjete Domu starih i Zatvoru u Bijelom Polju.

Takođe, predloženo je da planiranu Javnu tribinu u Ulcinju na temu: "Osnaživanje i podrška manjinskim pravima u funkciji razvoja države i društva", Odbor realizuje u februaru ili martu 2014. godine, po okončanju lokalnih izbora koji su u Ulcinju planirani za januar 2014. godine.

Članovi Odbora su su ocijenili da su ostvareni značajni pomaci kroz realizovane aktivnosti Odbora u navedenom periodu.

NAPOMENA:

TRI REALIZOVANE AKTIVNOSTI POČETKOM 214. g.

Namjeran da realizuje princip utvrđen Planom Odbora za 2013. g. „-intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji, organizovanjem posjete odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i organizovanjem međunarodne konferencije u cilju ostvarivanja uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evroatlanske integracije, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore“.

Odbor za ljudska prava i slobode je na **19. sjednici održanoj 11. novembra 2013. godine** razmotrio i prihvatio Izvještaj o rezultatima sprovedenih istraživanja o zaštiti djece od eksploatacije i donio Zaključak da, u skladu sa Planom aktivnosti za 2013. godinu, u saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Delegacijom Skupštine Crne Gore u

Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, a uz podršku UNICEF-a, organizuje Drugi regionalni sastanak radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona na temu: „Prava djeteta- Unapređenje položaja djece u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije“.

1. Drugi regionalni sastanak radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona na temu: “Prava djeteta- Unapređenje položaja djece u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije”, u organizaciji Odbora za ljudska prava i slobode, Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, uz podršku Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, održan je 21. i 22. januara 2014. godine.

Po završetku Drugog regionalnog sastanka delegacije Srbije, Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Hrvatske, Slovenije i Crne Gore koje su učestvovala na sastanku usvojile su Zajedničku izjavu.

U Realizaciji II Reregionalnog sastanka radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona, pored Skupštine CG, finansijsku podršku pružili su Institucija Zaštitnika ljudskih prava CG i UNICEF:

Takođe, Odbor je na 24. sjednici, održanoj 27. decembra 2013. godine donio Zaključak, a na 25. sjednici, održanoj 11. februara 2014. godine utvrdio datum posjete Domu starih i Zatvoru u Bijelom Polju. U skladu sa tim, Odbor je **25. februara 2014.** godine posjetio **2. Dom starih i 3. Zatvor u Bijelom Polju**, čime je realizovao aktivnosti utvrđene Planom za 2013. godinu.

Izvršavajući naprijed navedene obaveze, o Odboru za ljudska prava i slobode **drugi su, takodje dali ocjenu o radu ovog skupštinskog radnog tijela** i to u dijelu Studije “Ljudska prava u Crnoj Gori- od referenduma do početka pregovora sa Evropskom unijom”, **za koju su stručnu raspravu organizovali Skupština Crne Gore i NVO “Građanska alijansa“ (koja u kontinuitetu vrši monitoring nad radom Odbora), pod pokroviteljstvom USAID, koji je podržao Projekat Programa efikasnog upravljanja u Crnoj Gori, održanu 4. marta 2013. godine.**

Stručnu raspravu su otvorili: predsjednik Skupštine Crne Gore, Ranko Krivokapić, ministar za ljudska i manjinska prava, dr Suad Numanović i ambasadorica SAD-a u Crnoj Gori, NJ.E. Sue K. Brown.

Na Stručnoj raspravi su učestvovali: dr Halil Duković, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, Snežana Jonica i mr Dritan Abazović, članovi Odbora za ljudska prava i slobode, Slava Burić, sekretar Odbora za ljudska prava, Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava, Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenje krivičnih sankcija, Petar Ivezić, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Fetija Međedović, sudija Ustavnog suda, Veselin Vučković, Predsjednik Tužilačkog savjeta, Miljan Perović, direktor ZIKS-a, Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Ljulja Đonaj iz Uprave policije, Alberto Cammarata, zamjenik šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Marc Lassman, šef kancelarije USAID Programa efikasnog upravljanja, Ana Dautović iz Kancelarije

UNICEF-a, Milena Ćeranić iz OEBS-a, Benjamin Perks, šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Tanja Kalovska iz Kancelarije Savjeta Evrope u Crnoj Gori, Milan Radović, koordinator Programa ljudskih prava u NOV Građanska alijansa, Maja Raičević, direktorica Centra za ženska prava, Jelena Gluščević iz Centra za prava djetata, dok su Stručnu raspravu pratili predstavnici brojnih medija.

Tom prilikom je istaknuto: *”Skupštinski odbor za ljudska prava i slobode je tokom posmatranog perioda bio veoma aktivan. Odbor je održao veliki broj sjednica na kojima se raspravljalo o brojnim pravima, predlozima zakona, budžetima državnih institucija nadležnih za zaštitu ljudskih prava. Tako je Odbor, između ostalog, razmatrao manjinska, radnička prava, o pravima djeteta i mladih sa teškoćama u razvoju, diskriminaciji, situaciji u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS), stanju zaštite ličnih podataka, radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za manjine, Predlogu zakona o crnogorskom državljanstvu, Predlogu zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Predlogu zakona o nevladinim organizacijama, Ombudsmanu i dr. U proteklom radu članovi Odbora pokazali su otvorenost u prepoznavanju problema u društvu, kao i visok stepen kooperativnosti, a rad Odbora je bio transparentan i kvalitetan. Važno je napomenuti da je kvalitetna saradnja Odbora ostvarena, pored drugih državnih institucija i sa velikim brojem međunarodnih organizacija i sa domaćim nevladinim organizacijama.*

Odbor je organizovao i posjete zatvorenim institucijama, kao što su ZIKS i Zavod “Komanski most”, održao veći broj javnih tribina kako bi građanima približili pojedina zakonska rješenja, a članovi Odbora su prisustvovali velikom broju seminara i okruglih stolova. Organizovane su i posjete kampovima izbjeglica, kao što su posjete Kampu Konik.

Odbor je razmatrao i izvještaje o radu i stanju ljudskih prava državnih institucija i bavio se izvještajima Evropske komisije i njihovim preporukama. Odbor je takođe, razmatrao Izvještaj Evropske komisije za brobu protiv rasizma i netrpeljivosti Savjeta Evrope o Crnoj Gori. U radu ovog Odbora organizovana su i kontrolna saslušanja ministara i čelnika drugih institucija u kojima su se kršila ljudska prava. Ovaj Odbor je dobijao visoke ocjene u javnosti za svoj rad i predstavljao je primjer dobrog rada i saradnje svih njegovih članova na rješavanju problema poštovanja i zaštite ljudskih prava.”

U ZAKLJUČCIMA se navodi:

“Odbor za ljudska prava i slobode jedan je od odbora u Skupštini koji je od strane NVO-a dobio najbolje ocjene za rad. Odbor je, na velikom broju sjednica, raspravljao o brojnim pravima i problemima u oblasti ljudskih prava, predlozima zakona, izvještajima, budžetima državnih institucija nadležnih za zaštitu ljudskih prava, organizovana su i kontrolna saslušanja. Rad Odbora je tokom cijelog perioda bio transparentan, a u njegovom radu bile su uključene međunarodne institucije, državne institucije, nevladine organizacije i mediji. U posmatranom periodu, članovi Odbora bili su vrlo aktivni i u brojnim raspravama i odlukama prevazilazili su političku pripadnost partijama.”

Po riječima Predsjednika Odbora:

“ocjene o radu Odbora za ljudska prava i slobode su objektivne, a o stalnom napretku u radu ovog radnog tijela Skupštine možemo se uvjeriti i na osnovu nalaza iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore.

Prvenstveno zato što Odbor, u fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine Crne Gore, već četvrtu godinu usvaja Plan aktivnosti, koji se priprema u skladu sa novom praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, a u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti koji sačinjava na osnovu Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore, Programa rada Vlade Crne Gore i aktivnosti Skupštine.

*S tim u vezi, polazeći od obaveze daljeg snaženja Odbora za ljudska prava i slobode, radi kontinuiteta s aktivnostima ovog radnog tijela u prethodnom periodu, posebnu pažnju u 2013. godini, Odbor je **posvetio aktivnostima i nadležnim institucijama koje treba da obezbijede veću efikasnost u oblasti zaštite od diskriminacije, prevencije torture, prava djeteta i zaštite ličnih podataka** zbog čega je u Planu aktivnosti za 2013. godinu akcenat bio usmjeren na aktivnosti koje se odnose na:*

- *implementaciju donešenih zakona, jačanjem kontrolne uloge Odbora (čl.68,73,75 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore);*
- *prava djeteta, sa posebnim naglaskom na prava djece sa teškoćama u razvoju;*
- *proporcionalnu zastupljenost pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima državne uprave, lokalne samouprave i javnim službama;*
- *ostvarivanje prava raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, u skladu sa preporukama Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije Savjeta Evrope (ECRI);*
- *zaštitu od diskriminacije, praćenjem sprovođenja Zakona o zabrani diskriminacije i učešćem u poboljšanju njegovog teksta donošenjem izmjena i dopuna Zakona;*
- *prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog, surovog ili ponižavajućeg postupanja, u skladu sa preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT);*
- *zaštitu ličnih podataka;*
- *intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji, organizovanjem posjete odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i organizovanjem međunarodne konferencije u cilju ostvarivanja uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evropske i evroatlanske integracije, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore. “*

Odbor jedan broj aktivnosti posvećuje **učešću građana i građanskoj inicijativi u lokalnim samoupravama**, a radi upoznavanja građana sa njihovim pravima, u cilju doprinosa boljoj implementaciji zakona, Odbor je organizovao brojne **javne tribine** u gradovima širom Crne Gore na različite teme (u Bijelom Polju, Baru, Beranama, Cetinju, Kotoru, Nikšiću, Podgorici), **a u martu ove godine planira organizovanje javne tribine u Ulcinju.**

Rad Odbora je transparentan, sjednice Odbora izazivaju veliko interesovanje štampanih i elektronskih medija, Odbor objavljuje na sajtu Skupštine godišnji izvještaj o radu, a takođe i informacije, zapisnike i izvještaje o svim aktivnostima ovog radnog tijela.

Članovi Odbora su učestvovali na brojnim seminarima, okruglim stolovima i stručnim skupovima u zemlji i inostranstvu, a sve sa ciljem promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija.

*U navedenom periodu, Odbor je **jednoglasno donosio gotovo sve odluke o aktima koja je razmatrao, jer su članovi Odbora iz vlasti i opozicije svoje političke interese pretpostavili važnosti donešenih odluka od opšteg značaja.***

Odbor za ljudska prava i slobode će i u narednom periodu nastaviti sa realizacijom brojnih aktivnosti koje nas očekuju na putu evopskih i evroatlanskih integracija, sve u skladu sa svojom, Poslovnikom Skupštine, definisanom nadležnošću, kao i saradnju sa državnim institucijama, međunarodnim organizacijama, nevladinim sektorom, akademskom zajednicom i medijima, a sve u cilju afirmacije, promocije, poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore.

POSEBNO TREBA ISTAĆI DA JE nastavljena je uspješna saradnja sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao krovnom institucijom, novim Ustavom ustanovljenom, za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je učestvovao **decembar 2012-jul 2013. godine** na brojnim sjednicama Odbora (od 14 sjednica Odbora za ljudska prava i slobode 25. saziva Skupštine Crne Gore- Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore učestvovao je na devet sjednica Odbora-pet po članu 67 stav 1 i četiri 67 stav 2):

1. Prva sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 20. decembra 2012. godine

Sjednici su, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, povodom razmatranja **Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu**, prisustvovali: Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zdenka Perović, sekretar Kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

2. Četvrta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 6. februara 2013. godine

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom razmatranja **Informacije o postupanju Uprave policije po Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore datim u Posebnom izvještaju o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode iz 2011. godine i Izvještaja o seksualnom iskorišćavanju djece u Crnoj Gori**, koji je podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, prisustvovali: Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Petar Ivezić, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prevenciju torture i Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta.

3. Šesta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 6. marta 2013. godine

Sjednici je, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom razmatranja **Predloga plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu**, prisustvovao Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

4. Sedma sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 25. marta 2013. godine

Sjednici je, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom razmatranja **Preporuka sadržanih u Rezoluciji PSSE 1890 (2012) “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore”**, prisustvovao Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

5. Osmo sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 29. marta 2013. godine

Sjednici je, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom razmatranja:

a) **Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012), predstavljenog na sjednici Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 28. januara 2013. godine;**

b) **Izvještaja o stanju ljudskih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za potrebe Opšteg periodičnog pregleda ujedinjenih nacija;**

c) **Izvještaja o zaštiti prava djeteta koji su sačinile deset nevladinih organizacija za potrebe izrade Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012)**

prisustvovala sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Zdenka Perović.

6. Nastavak devete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održan 17. maja 2013. godine

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom **održavanja Kontrolnog saslušanja Nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru, pomoćnice ministra za ljudska i manjinska prava, Blanke Radošević Marović, na temu: “ Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu preporuka datih u Izvještaju ECRI-ja o Crnoj Gori, od februara 2012. godine”**, prisustvovao Šučko Baković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

7. 11. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 24. maja 2013. godine

Sjednici je, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom razmatranja **Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012. godinu**, prisustvovao Šučko Baković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

8. 12. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 6. juna 2013. godine

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom razmatranja

Izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kao Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) o stanju u Istražnom zatvoru Podgorica (do nivoa Odbora) i

Izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zloupotrebi djece putem interneta (do nivoa Odbora), prisustvovali: Šučko Baković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta.

9. 14. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 17. jula 2013. godine

Sjednici je, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, povodom razmatranja **Izvjешtaja o zaštiti od diskriminacije za 2012. godinu**, prisustvovala Marijana Laković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

10. 15. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 25. septembra 2013. godine

Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, mr Predraga Boškovića na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II”, održano na 15. sjednici, 25. septembra 2013. godine i

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine prisustvovao Petar Ivezić, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prevenciju torture.

11. 16. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 25. septembra 2013. godine

Informacija o realizaciji mjera iz Akcionog plana za unapređenje zatvorskog sistema sa osvrtom na Informaciju o postupanju Uprave policije po Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore datim u Posebnom izvješčaju o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode iz 2011. godine; koju je Uprava policije dostavila Odboru za ljudska prava i slobode, shodno Zaključku koji je Odbor usvojio na Četvrtoj sjednici, održanoj 6. februara 2013. Godine

Sjednici su po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali Petar Ivezić, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prevenciju torture i Nik Gašaj, savjetnik zaštitnika ljudskih prava i sloboda za zaštitu manjinskih i vjerskih prava.

12. 17. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 9. oktobra 2013. godine

ZAHTJEV ZA DODJELU BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZAŠTITNIKU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE ZA 2014. GODINU (član 53 stav 2 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore – “Službeni list CG”, br. 42/2011)

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije (Odbor na 17. sjednici, održanoj 9. oktobra 2013. godine razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i podnio Skupštini Izvješčaj/Odbor na 20. sjednici, održanoj 13. decembra 2013. godine razmotrio Amandmane (3) na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i podnio Skupštini Izvješčaj)

Sjednici su po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovali: Šučko Baković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zdenka Perović, sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda C G.

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovala Marijana Laković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za zabranu diskriminacije.

13. 18. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 22. oktobra 2013. godine

Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića. Tema Kontrolnog saslušanja bila je: „Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11), donešenog povodom razmatranja

Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, a u kontekstu Izvještaja CPT-a (savjetodavno tijelo Savjeta Evrope) nakon posjete misije CPT-a Crnoj Gori, u februaru 2013. godine”, a održano je na 18. sjednici, 22. oktobra 2013. godine.

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovala Nevenka Stanković, zamjenica zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta.

14. 19. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 11. novembra 2013. Godine

Izvještaj o rezultatima sprovedenih istraživanja o zaštiti djece od eksploatacije, koji je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore dostavila Odboru, institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore dostavila Odboru za ljudska prava i slobode (do nivoa Odbora)

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovala: Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta.

15. 20. sjednica sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 13. decembra 2013. godine

Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2014. godinu, u dijelu koji se odnosi na potrošačke budžetske jedinice: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sa predlogom da se razmotre sledeće budžetske potrošačke jedinice (**zainteresovano radno tijelo**)

Sjednici je, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovala Zdenka Perović, sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

16. 21. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 17. decembra 2013. godine

PRAVA DJETETA sa osvrtom na:

Informacija o realizaciji Nacionalnog plana akcije za djecu za period 2013-2017. godina;

Informacija o realizaciji Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za period 2013-2017.godina;

Informacija o ostvarivanju prava djece u vezi sa inkluzijom djece u obrazovni sistem, pogotovo djece sa smetnjama u razvoju, u fokusu kapaciteta institucija nadležnih za ostvarivanje ovih prava i

Informacija o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu.

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovala Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta.

SARADNJA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE SA RESORNIM MINISTARSTVIMA I DUGIM NADLEŽNIM INSTITUCIJAMA: Odbor za ljudska prava i slobode je u navedenom periodu ostvario uspješnu saradnju sa predstavnicima nadležnih ministarstava i nadležnih institucija u oblasti državne uprave, pravosuđa, u cilju pribavljanja podataka i informacija, koji su učestvovali u radu Odbora u skladu sa Poslovníkom utvrđenom nadležnošću, iskazujući spremnost da traženim podacima doprinesu prepoznatljivo transparentnom radu Odbora.

INTENZIVIRANA JE SARADNJA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE SA NVO SEKTOROM

„Uzimajući u obzir da je saradnja Skupštine Crne Gore sa civilnim sektorom znatno unaprijeđena od kada je u martu 2011. godine potpisan Memorandum o saradnji između Skupštine Crne Gore i Mreže organizacija civilnog društva za demokratiju i ljudska prava, kojim su definisani principi saradnje i sa ostalim zainteresovanim nevladinim organizacijama, a povećano je i učešće predstavnika civilnog sektora na sjednicama radnih tijela-Izvještaj o radu kupštine”,

U cilju daljeg unapređenja tog vida saradnje, Odbor ima veoma intenzivnu aktivnost u svim segmentima koji se odnose na ljudska prava i slobode, što je konstatovano i u **Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu** gdje se navodi: **“Skupštinski odbor za ljudska prava i slobode intenzivirao je aktivnosti i saradnju sa civilnim društvom. Ipak treba jačati njegov uticaj.”**

Odbor ima intenzivnu **saradnju i sa nevladinim sektorom** koji se bavi pitanjima ljudskih prava i sloboda, a konkretno, Odbor ima dobru saradnju sa NVO „Građanska alijansa“, jer njihov predstavnik radi vršenja monitoringa nad radom ovog Odbora, prisustvuje gotovo svim našim sjednicama. Dva predstavnika ove Nевladine organizacije su sa u 2014. g .bili u nedavnoj posjeti Bijelom Polju.

Sjednicama Odbora, u skladu sa ranije uspostavljenom saradnjom, po njihovom zahtjevu, uz odobrenje Predsjednika Odbora, prisustvuje predstavnik NVO „Građanska alijansa“, koja prati rad Odbora. Takođe, Odbor je nastavio saradnju i sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”, sa čijim predstavnicima je održano **pet** sastanaka. Predstavnici nevladinih organizacija koje se bave ljudskim pravima, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, učestvuju na pojedinim sjednicama Odbora.

Članovi Odbora učestvuju na okruglim stolovima i seminarima na poziv nevladinih organizacija koje organizuju te aktivnosti.

UČEŠĆE PREDSTAVNIKA NEVLADINOG SEKTORA NA SJEDNICAMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

-decembar 2012- decembar 2013.g:

- Prva sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 20. decembra 2012. godine

Sjednici je, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, prisustvovao Milisav Korać, direktor NVO Udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ sa kojom Odbor ima kontinuiranu saradnju.

Sjednicu je, na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator programa ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“.

- Četvrta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 6. februara 2013. godine

Sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO “Građanska alijansa”.

- Peta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 6. marta 2013. godine

Sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO “Građanska alijansa”.

- Nastavak pete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, održan 15. marta 2013. godine

Sjednicu su na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratili Edin Koljenović i Sandra Đonović, iz NVO „Građanska alijansa“.

- **Šesta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 6. marta 2013. godine**
Sjednici su, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, Rajka Cica Perović, direktorica Centra za prava djeteta, Milan Radović, koordinator programa Ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“ i Tamara Milaš iz NVO „Centar za građansko obrazovanje“.
- **Sedma sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 25. marta 2013. godine**
Sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“.
- **Osma sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 29. marta 2013. godine**
Sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“.
- **Nastavak devete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održan 17. maja 2013. godine**
Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“.
- **Deseta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 16. maja 2013. godine**
Sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“.
- **11. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 24. maja 2013. godine**
Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine prisustvovao Boris Raonić, predsjednik NVO „Građanska alijansa“.
Takođe, sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“.
- **13. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 17. juna 2013. godine**
Sjednici je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, prisustvovala Ivana Mihailović, predstavница Unije slobodnih sindikata Crne Gore.
- **14. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 17. jula 2013. godine**
Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine prisustvovao Milan Radović, koordinator Programa „Ljudska prava“ u NVO „Građanska alijansa“.

Na sjednici su na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, učestvovali Srđa Keković, generalni sekretar Unije slobodnih sindikata i Zdravko Cimbalević, izvršni direktor NVO LGBT Forum Progres.

-**15. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 25. septembra 2013. godine**
Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovao: Milan Radović, koordinator programa za ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“.

-**16. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 25. septembra 2013. godine**

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovao: Milan Radović, koordinator programa za ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“.

-17. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 9. oktobra 2013. godine

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovao: Milan Radović, koordinator programa za ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“.

- 18. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 22. Oktobra 2013. godine

Sjednici 28irec pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovali Tea Gorjanc- Prelević, izvršna direktorica NVO “Akcija za ljudska prava”, Milan Radović, 28irector28or Programa ljudskih prava u NVO “Građanska alijansa” i Milisav Korać, izvršni 28irector Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”.

- 19. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 11. novembra 2013. godine

Sjednici je po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovao Milan Radović, koordinator programa za ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“.

- 20. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 13. decembra 2013. godine

Sjednici je, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao predstavnik NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”, direktor Milisav Korać.

-21. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 17. decembra 2013. godine

Sjednici su po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore prisustvovala Rajka Perović, direktorica Centra za prava djeteta.

Takođe, sjednici je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, prisustvovala Marina Vujačić, izvršna direktorica NVO Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore.

-22. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održana 17. decembra 2013. Ggdine

Sjednici je na njihov zahtjev, uz odobrenje predsjednika Odbora, prisustvovao generalni sekretar Unije slobodnih sindikata Crne Gore, Srđa Keković.

U skladu sa članom 67 stav 2 - pet puta predstavnik NVO Gradanska alijansa

U skladu sa članom 67 stav 2 -dva puta predstavnik NVO Udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“

U skladu sa članom 67 stav 2 - jedan put predstavnik Centra za prava djeteta

U skladu sa članom 67 stav 2- jedan put predstavnik NVO Akcija za ljudska prava

Na njihov zahtjev, a po odobrenju predsjednika Odbora- jedan put predstavnik Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore.

Na njihov zahtjev, a po odobrenju predsjednika Odbora- jedan predstavnik Unije slobodnih sindikata Crne Gore.

Sastanak Predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sa Delegacijom osoba sa invaliditetom iz Albanije, održan 24. januara 2013. godine

Na Sastanku Predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sa Delegacijom osoba sa invaliditetom iz Albanije koja je boravila u studijskoj posjeti Crnoj Gori, održanom 24. januara 2013. godine, na poziv Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, učestvovao je izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, g-din Milisav Korać.

(PETI) Sastanak

Predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine “Naša inicijativa”, održan 6. marta 2013. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković, zamjenica predsjednika Odbora dr Ljiljana Đurašković i članovi Odbora: prim. dr Izet Bralić, Ljerka Dragičević i Kemal Zoronjić održali su sastanak sa Milisavom Koraćem, izvršnim direktorom i Slobodanom Vukovićem, predstavnikom Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”, čime je nastavljena saradnja uspostavljena početkom 2010. godine, a sa ciljem da doprinese rješavanju problema djece i omladine sa teškoćama u razvoju i poboljšanju njihovog položaja u društvu.

Uvažavajući predloge poslanice Snežane Jonice, iznesene povodom usvajanja Plana aktivnosti Odbora za 2013. g., Odbor za ljudska prava i slobode na Nastavku pete sjednice, 15. marta 2013. godine odredio je poslanicu Snežanu Jonicu, kao predstavnika Odbora za učešće u Radnoj grupi za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zastitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Vlada Crne Gore je 11. jula 2013. godine usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, a nakon javne rasprave o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zastitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Takođe, na Nastavku pete sjednice, održanom 15. marta 2013. godine, Odbor je odredio predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića za predstavnika Odbora u Radnoj grupi za izradu Nacrta zakona o izboru i upotrebi nacionalnih simbola.

Primjedba: *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zastitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao i Predlog zakona o izboru i upotrebi nacionalnih simbola nalaze se u skupštinskoj proceduri i planirano je njihovo razmatranje na Odboru za ljudska prava i slobode.*

UČEŠĆE PREDsjedNIKA I ČLANOVA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE NA SEMINARIMA, KONFERENCIJAMA I OKRUGLIM STOLOVIMA ORGANIZOVANIM OD NVO

Članovi Odbora su učestvovali na brojnim seminarima, okruglim stolovima i stručnim skupovima u zemlji i inostranstvu, a sve sa ciljem promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija:

Izdvajamo nekoliko značajnijih aktivnosti:

1. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na Stručnoj raspravi „Ljudska prava u Crnoj Gori- od referenduma do početka pregovora sa Evropskom unijom“, koju su organizovali Skupština Crne Gore i NVO „Građanska alijansa“, pod pokroviteljstvom USAID koji je podržao Projekat Programa efikasnog upravljanja u Crnoj Gori, održanoj 4. marta 2013. godine.

2. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode, doc.dr Srđe Popovića na Seminaru “Ustavnopravna zaštita ljudskih prava u Crnoj Gori”, koji je organizovao Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) u saradnji sa i Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, AIRE Centrom iz Londona i Centrom za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije Crne Gore, održanom 10. i 11. juna 2013. godine.////

3. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na Okruglom stolu “IPA 2014-2020 i inkluzija Roma i Egipćana”, organizovanom od strane Centra za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) i Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte, 27. juna 2013. godine

4. Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković učestvovao je u prvoj javnoj šetnji LGBT osoba u Crnoj Gori, 24. jula 2013. godine, na poziv NVO LGBT Forum Progres.

5. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića na Konferenciji za štampu održanoj povodom obilježavanja šezdeset godina od stupanja na snagu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, održanoj 3. septembra 2013. godine u Podgorici (organizatori- Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine CG u saradnji sa NVO „Građanska alijansa“ i institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore

6. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na Javnoj raspravi na temu “IPA 2014 – 2020 i inkluzija Roma i Egipćana u Crnoj Gori”, održanoj 26. septembra 2013. godine u Podgorici (organizatori- Odbor za ljudska prava i slobode, Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) i Institut za otvoreno društvo iz Budimpešte)

7. Učešće članova Odbora za ljudska prava i slobode na izložbi fotografija upriličenoj povodom 20. novembra, Međunarodnog dana prava djeteta, održanoj 20. novembra 2013. godine u Skupštini Crne Gore (organizator- Skupština Crne Gore)

8. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Ljiljane Đurašković na Svečanoj sjednici upriličenoj povodom 10. decembra, Međunarodnog dana ljudskih prava, održanoj 10. decembra 2013. godine u Podgorici (organizatori- Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Misija OEBS-a u Crnoj Gori i nevladina organizacija “Građanska alijansa”.)

MEDUNARODNE AKTIVNOSTI ODBORA

1. Sastanak Predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sa Delegacijom osoba sa invaliditetom iz Albanije, održan 24. januara 2013. godine;
2. Sastanak predstavnika Odbora za ljudska prava i slobode sa profesorom Eduard Roigom, specijalistom za oblast javne uprave, administrativnog prava i antikorupcije- predstavnikom SIGMA-e, održan 27. februar 2013. godine, u Podgorici;
3. Studijska posjeta Odbora za ljudska prava i slobode Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora i drugim relevantnim institucijama koje se bave ljudskim pravima i manjinskom politikom, održana 20. i 21. mart 2013. godine, radi razmjene iskustava i dobrih praksi;
4. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića sa ekspertsom misijom EU za oblast vladavine prava koja je posjetila Crnu Goru radi sagledavanja napretka u pravosuđu i temeljnim pravima, kao i u oblasti pravde, slobode i bezbjednosti, održan 22. aprila 2013. godine u Podgorici. Tim povodom održan je uvodni sastanak između predstavnika crnogorskih institucija uključenih u pregovaračke strukture za 23. i 24. poglavlje i predstavnika ekspertske misije;
5. Učešće Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na Sastanku o unapređenju ljudskih prava i zaštite manjina u Jugoistočnoj Evropi, koji je organizovan u okviru zajedničkog projekta Savjeta Evrope i Evropske unije pod nazivom “Promocija i zaštita manjina u Jugoistočnoj Evropi, 14. maja 2013. godine u Podgorici;
6. Sastanak Predsjednika i Zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode sa Specijalnim izvjestiocem za za promovisanje i zaštitu slobode mišljenja i izražavanja Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih nacija koji je boravio u Crnoj Gori radi procjene situacije u pogledu ostvarivanja prava na slobodu mišljenja i izražavanja, mjera koje se preduzimaju radi ostvarivanja ovog prava, kao i upoznavanja sa preprekama koje su se javile u toku sprovođenja ovog procesa, održan 14. juna 2013. godine u Podgorici;
7. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića i zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Ljiljane Đurašković sa koizvjestiocima Odbora za monitoring Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, Nursunom Memecan i Kimmo Sasijem, koji su boravili u Crnoj Gori u sklopu prve monitoring posjete radi utvrđivanja činjeničnog stanja u pogledu aktivnosti preduzetih u cilju ispunjavanja preporuka sadržanih u Rezoluciji PSSE 1890 (2012) “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore”, održan 8. jul 2013. godine u Podgorici i tom prilikom im je uručen prevod na engleskom Izvještaja koji je Odbor uputio Skupštini u skladu sa članom 77 stav 2 sa Predlogom zaključka u 18 tačaka sa Kontrolnog saslušanja Nacionalnog kordinatora ECRIJ-a za Crnu Goru, pomoćnice ministra za ljudska i manjinska prava, na temu „Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu Preporuka datih u izvještajau ECRIJ-a o Crnoj Gori, od februara 2012. godine“, održanog 17. maja 2013. godine, a koje se tiču dvije ključne Preporuke koje je ECRI uputio Crnoj Gori za koje zahtijevaju prioritarnu implementaciju, a koje će biti predmet provjere između dva redovna monitoringa (prelazne provjere);
8. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića na Međunarodnom seminaru na temu “Odnosi između institucija Ombudsmana i zainteresovanih strana”, održanom 10. i 11. septembra 2013. godine u Regionalnoj školi za javnu

- upravu u Danilovgradu (organizator- Evropska komisija, Generalni direktorat za proširenje, TAIEX u saradnji sa Regionalnom školom za javnu upravu (ReSPA) i Savjetom za regionalnu saradnju);
9. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halila Dukovića na Press konferenciji na kojoj su predstavljeni rezultati istraživanja o znanju, stavovima i ponašanju u vezi sa nasiljem nad djecom, koje je realizovano u sklopu saradnje Delegacije Skupštine CG u PSSE i Predstavništva UNICEF-a u CG, kao doprinos Kampanji SE „Jedno od petoro“, održanoj 26. septembra 2013. godine u Skupštini Crne Gore (organizator- Delegacija Skupštine CG u PSSE u saradnji sa Predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori);
 10. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića i člana Odbora mr Dritana Abazovića na Konferenciji: „Implementacija evropskih standarda protiv diskriminacije“, uz predstavljanje Publikacije: „Praktični uvod u evropske standarde protiv diskriminacije“, održanoj 1. oktobra 2013. godine u Skupštini Crne Gore (Konferencija je organizovana u okviru projekta „Implementacija evropskih standarda ljudskih prava u Crnoj Gori i drugim zemljama regiona“, koji sprovodi Njemačka fondacija za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ) i Vlada Crne Gore.);
 11. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića, zamjenice predsjednika Odbora dr Ljiljane Đurašković i sekretara Odbora za ljudska prava i slobode, Slave Burić na Prvom regionalnom sastanku parlamentarnih tijela nadležnih za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova, održanom 29. i 30. oktobar 2013. godine u Narodnoj skupštini Republike Srbije (organizator- Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova Narodne skupštine Republike Srbije uz pomoć Misije OEBS-a u Srbiji)
 12. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa šefom Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjaminom Perksom, održan 7. novembra 2013. godine u Skupštini Crne Gore (organizator- Odbor za ljudska prava i slobode)
 13. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa v.d.šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Waldemarom Figajem, održan 12. novembra 2013. godine u Skupštini Crne Gore (organizator- Odbor za ljudska prava i slobode) i
 14. Učešće zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Ljiljane Đurašković na Konferenciji “Implementacija kriterijuma EU u oblasti rodne ravnopravnosti”, održanoj 27. i 28. novembra 2013. godine u Podgorici (organizator Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u saradnji sa Odjeljenjem EU TAIEX i Programom za rodnu ravnopravnost IPA 2010).

SARADNJA sa Delegacijom Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope

Realizujući Planom utvrđene aktivnosti u okviru kontinuiteta saradnje sa savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope Odbor naročitu saradnju u ovoj godini razvija sa Delegacijom Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope koja je tokom izvještajnog perioda učestvovala u radu ovog Odbora, upoznavajući se na taj način sa brojnim aktivnostima nadležnih institucija preduzetim u cilju ispunjavanja preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012) sve u cilju preduzimanja aktivnosti na ukidanju monitoringa Crnoj Gori, prilikom razmatranja tema:

- Aktivnosti koje su nadležni državni organi preduzeli u cilju ispunjavanja Preporuka sadržanih u Rezoluciji PSSE 1890 (2012)- Sedma sjednica Odbora, od 25. marta 2013. godine);

- Tri Izvještaja, pripremljena u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012):
 - (1) Nacionalni izvještaj o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012), predstavljen na sjednici Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 28. januara 2013. godine (Vlada CG),
 - (2) Izvještaj o stanju ljudskih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za potrebe Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija i
 - (3) Izvještaj o zaštiti prava djeteta koji su sačinile deset nevladinih organizacija za potrebe izrade Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012)- Osmo sjednica Odbora, od 29. marta 2013. godine);
- Informacija o postupanju Uprave policije po Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore datim u Posebnom izvještaju o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode iz 2011. godine, četvrta sjednica Odbora, od 6. februara 2013. godine);
- Kontrolno saslušanje Nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru na temu: „Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu Preporuka datih u Izvještaju ECRI-ja o Crnoj Gori, od februara 2012. godine“- Nastavak Devete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, od 17. maja 2013. godine);
- Informacija o postupcima protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, koju je, na zahtjev Odbora, dostavio Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava- Deseta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, od 15. maja 2013. godine);
- Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012. godinu, 11.sjednica Odbora, od 24. maja 2013. godine);
- Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori za 2012. godinu, 11. sjednica Odbora od 24. maja 2013. godine);
- Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kao Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) o stanju u Istražnom zatvoru Podgorica, 12. sjednica Odbora, od 6.juna 2013. godine);
- Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zloupotrebi djece putem interneta, 12. sjednica Odbora, od 6.juna 2013. godine);
- Informacija o međunarodno pravnim postupcima protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, koju je Odboru za ljudska prava i slobode, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dostavio Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava;
- Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kao Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) o stanju u Istražnom zatvoru Podgorica (do nivoa Odbora);
- Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zloupotrebi djece putem interneta (do nivoa Odbora);
- Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zaštiti od diskriminacije za 2012. godinu (do nivoa Odbora);
- Informacija o implementaciji Strategije za poboljšanje položaja REA populacije u Crnoj Gori za period 2012.- 2016. godina;
- Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba za period 2013-2018;
- Izvještaj o radu Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore za 2012. godinu;

-Kontrolno saslušanje koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na kamp Konik I i II, ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića na temu: - - - „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na kamp Konik I i II“

-Informacija o realizaciji Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2012-2018 sa Akcionim planom za 2012.-2013. u fokusu Preporuka GRETA-e (SE)-mart 2013.g u vezi sa implementacijom Konvencije se za borbu protiv trgovine ljudima

-Izveštaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2012. godini;

- Informacija o realizaciji mjera iz Akcionog plana za unapređenje zatvorskog sistema;

-Informacija o sprovođenju Zakona o zabrani diskriminacije;

-Donošenje odluke o Kontrolnom saslušanju ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića, na temu: “Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, Br.36/11), donešenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, a u kontekstu Izvještaja CPT-A (savjetodavno tijelo Savjeta Evrope) nakon posjete Misije CPT-a Crnoj Gori, u februaru 2013. godine,

- Prava djeteta: Unapređenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije sa osvrtom na:

Izveštaj o rezultatima sprovedenih istraživanja o zaštiti djece od eksploatacije koji je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore dostavila Odboru za ljudska prava i slobode (do nivoa Odbora);

- Prava djeteta

sa osvrtom na:

- Informaciju o realizaciji Nacionalnog plana akcije za djecu za period 2013-2017. godina (do nivoa Odbora);

- Informaciju o realizaciji Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori za period 2013-2017. godina (do nivoa Odbora); - Informaciju o ostvarivanju prava djece u vezi sa inkluzijom djece u obrazovni sistem, pogotovo djece sa smetnjama u razvoju, u fokusu kapaciteta institucija nadležnih za ostvarivanje ovih prava (do nivoa Odbora)-shodno članu 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore;

-Informacija o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu (do nivoa Odbora).

Navedene teme razmotrene su uz učešće, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine: Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, predstavnika nadležnih državnih organa, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori (Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, OEBS, UNICEF, UNHCR, UNDP) i predstavnika relevantnih nevladinih organizacija koje se bave ovom problematikom. Sjednice su pratili brojni predstavnici medija.

Pored ovog načina, Delegacija Skupštine Crne Gore u PSSE se obratila sa 32 dopisa nadležnim institucijama u oblasti državne uprave, pravosuđa i nevladinom sektoru, u cilju pribavljanja podataka i informacija o aktivnostima preduzetim u cilju ispunjavanja preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012).

Nakon ovih aktivnosti, analizom materijala dostavljenog Delegaciji Skupštine CG u PSSE i sublimiranjem podataka, sačinjena je **Informacija u cilju informisanja koizvjestilaca PSSE u funkciji njihove prve monitoring posjete Crnoj Gori 8-10 jula 2013.** godine o aktivnostima koje je Crna Gora preduzela na ispunjavanju preporuka u ključnim oblastima na koje je ukazano Rezolucijom PSSE 1890 (2012) “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore”, u oblastima naznačenim u Vašem zahtjevu, od 11. juna 2013. godine, kao predmetu interesovanja prve monitoring posjete koizvjestilaca Crnoj Gori, u prvoj polovini jula 2013. godine.

Primjedba:

Nakon Informacije koizvjestilaca sačinjene nakon njihove I posjete u julu 2013.g , dostavljen je Predlog informacije koizvjestilaca na mišljenje, nakon čega su dati amandmani, koje su koizvjestioci uvažili. Informacija koizvjestilaca o I monitoring posjeti usvojena je 7. novembra 2013. g u Parizu. Preporuke date u njoj biće predmet razmatranja u okviru planskih aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode u 2014. g, kada ce i saradnja sa Delegacijom, u vezi tih postupanja, biti nastavljena.

VAŽNO

Donijeti procedure za razmatranje predstavki građana:

U vezi sa postupanjem po predstavkama građana, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na 72. sjednici održanoj 30. maja 2012. godine, povodom dopune člana 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore utvrđene Odlukom o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore („Sl. list CG“, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), na predlog Predsjednika Odbora, uz saglasnost ostalih članova, jednoglasno je usvojio

ZAKLJUČAK:

“U vezi sa proširenjem nadležnosti člana 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore (Odluka o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore -„Sl. list CG“, broj 25/12, od 11. maja 2012. godine), kojim je utvrđeno da Odbor za ljudska prava i slobode „razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana“, Odbor za ljudska prava i slobode je na 72. sjednici održanoj 30. maja 2012. godine zaključio:

1. Da predstavke i obraćanja građana i pravnih lica upućene Odboru za ljudska prava i slobode razmatra tek nakon što predstavke razmotri nadležna institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a građani budu nezadovoljni postupanjem Zaštitnika po određenoj predstavci;

2. Ovo s toga, što se Odbor neće miješati u nadležnost Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i narušavati nezavisnost ove institucije, kojoj je Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (“Sl. List Broj: 42/11-Poglavlje V-POSTUPANJE; čl. 28-46”) utvrđeno pravo građana da se za povredu prava mogu obraćati Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore;

3. Sva obraćanja građana upućena Odboru za ljudska prava i slobode, proslijediće se instituciji Zaštitnika, kako bi on, shodno Zakonu o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, postupio po njima, a ukoliko se građani budu žalili na postupanje Zaštitnika, Odbor će u tim slučajevima djelovati u skladu sa svojom kontrolnom i nadzornom ulogom i

4. Drugačijim postupanjem, s jedne strane, stvorili bi se problemi u funkcionisanju institucije Ombudsmana i samog Odbora, a sa druge, ni sami građani ne bi znali kome da se obrate, zbog čega se smatra ispravnim i logičnim da se na navedeni način postupaju po predstavkama i žalbama građana upućenim Odboru.”

Zaključak Odbora za ljudska prava i slobode, br.00-64-06/12-33/3, od 5. juna 2012. godine dostavljen je Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, a sa istim je upoznat i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Skupštine Crne Gore.

U periodu od 5. juna 2012. godine do 31. decembra 2013. godine, Odboru za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je dostavljeno šest predstavki:

1. Predstavka g-dina Vladana Juretića, br. 00- 64-06/12-37 od 20.juna 2012. godine;
2. Predstavka g-dina Bratislava Stanojevića, br.00-64-06/12- 44 od 31. avgusta 2012. godine
3. Predstavka grupe osuđenih lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u ZIKS-u, br.00-64-06/12- 46 od 16. oktobra 2012. godine ;
4. Predstavka g-dina Sretena Zekovića, br. 00-63-8/12-1, od 16. novembra 2012. godine
5. Predstavka g-dina Velimira Krivokapića, br.00-63-8/13- 15 od 12. aprila 2013. godine.
6. Predstavka NVO UPIS-Udruženje priredjivača igara na sreću Crne Gore, br. 00-63-8/13-45 od 9. oktobra 2013. godine.

Odbor za ljudska prava i slobode je u skladu sa Zaključkom Odbora predstavke dostavio Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore kako bi u skladu sa nadležnošću utvrđenom Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore postupio po istima.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore postupao je po ovim predstavkama na način utvrđen Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore i u skladu sa Zaključkom Odbora za ljudska prava i slobode, shodno kojem mu je Odbor dostavljao predstavke građana na dalji postupak.

S tim u vezi, Odbor za ljudska prava i slobode se 11. jula 2013. g. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore da dostavi podatke o postupanju sa prosljedenim predstavkama.

U odgovoru Zaštitnika, prosljedenim, za Predstavku zatvorenika ZIKS-a 28. februara 2013. g. i faxom za četiri predstavke, pojedinačno, odgovoreno je:

- **Postupajući po predstavci Vladana Juretića**, Zaštitnik je u skladu sa članom 35 Zakona o ljudskih prava i sloboda Crne Gore zatražio i dobio izjašnjenje na navode iz pritužbe Ustavnog suda Crne Gore, na osnovu čega je Zaštitnik utvrdio mišljenje da Vladanu Juretiću, za sada nije povrijeđeno pravo na koje ukazuje u pritužbi, o čemu je obavijesto njegovog advokata.

- **Postupajući po predstavci Bratislava Stanojevića**, 2. oktobra 2012. godine obavijestio Stanojevića da je odredbama člana 2 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, propisano da "Zaštitnik samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kada su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja (u daljem tekstu:organi), kao i mjere za sprečavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije".

Polazeći od navedenih odredaba Zakona i činjenice da se pritužba Bratislava Stanojevića ne odnosi na organe iz člana 2 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, već na advokata-fizičko lice, Zaštitnik je obavijestio Bratislava Stanojevića da nije ovlašten da postupa u konkretnom slučaju, kao i da se Stanojević može obratiti Advokatskoj komori Crne Gore.

- **Postupajući po predstavci grupe osuđenih lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u ZIKS-u**, Zaštitnik je saopštio da je amnestija akt zakonodavnog organa kojim se u formi zakona poimenično neodređenom krugu lica daje oslobođenje od krivičnog gonjenja, potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjena izrečene kazne blažom kaznom, rehabilitacija, ili ukidaju pravne posljedice osude, pa Zaštitnik smatra da je u isključivoj nadležnosti Skupštine Crne Gore da odluči da li će i za koje krivična djela, odnosno koju visinu izrečene kazne, kao i u kojoj mjeri, dati amnestiju.

Prethodno, Odbor za ljudska prava i slobode na Četvrtoj sjednici održanoj 6. februara 2013. godine razmotrio je Predstavku grupe osuđenih lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u ZIKS-u, br.00-64-06/12- 46 od 16. oktobra 2012. godine, iz razloga što se radi o licima lišenim slobode i o grupi od 11 lica osuđenih na izdržavanje kazne zatvora u ZIKS-u obratilo Odboru za ljudska prava i slobode.

Tom prilikom, predsjednik Odbora dr Halil Duković je naglasio je da je članom 3 pomenutog Zakona propisano na koja lica se amnestija ne odnosi, ali je, radi detaljnijih informacija pozvao predstavnike Ministarstva pravde, nadležnog za rad ZIKS-a, kao i za implementaciju Zakona da saopšte svoj stav u vezi sa ovim pitanjem.

Podsjetio je da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nacionalni mehanizam za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, a Zaključkom Odbora za ljudska prava i slobode, utvrđeno je da Odbor predstavke i obraćanja građana i pravnih lica koje su mu upućene razmatra tek nakon što predstavke razmotri nadležna institucija, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a građani budu nezadovoljni postupanjem Zaštitnika po određenoj predstavci, jer ne želi narušavati nezavisnost ove institucije, kojoj je Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list Broj: 42/11-Poglavlje V-POSTUPANJE; čl. 28-46") utvrđeno pravo građana da mu se za povredu prava mogu obraćati.

S toga i ovu Predstavku Odbor, shodno Zaključku, Odbor je uputio Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje, u skladu sa njegovim zakonskim ovlaštenjima.

Pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenje krivičnih sankcija, Slavica Rabrenović je na Četvrtoj sjednici od 6. februara 2013.g Odbora, saopštila da su osuđena lica nezadovoljna jer su dovedena u nezavidan položaj u odnosu na primjenu prošlog Zakona o amnestiji koji je donijet 2010. godine, a u vezi s tim u vrijeme stupanja novog Zakona o amnestiji njihove presude nijesu bile pravnosnažne te traže izmjenu novog Zakona o amnestiji.

Predsjednik Odbora je istakao da će pismo, kao i sve predstavke proslijediti Zaštitniku na dalje postupanje.

- Postupajući **po predstavci Sretena Zekovića**, Zaštitnik je zahtijevao dopunu pritužbe, ali lice nije u ostavljenom roku dopunilo pritužbu, zbog čega Zaštitnik shodno članu 31 tačka 4 Zakona nije dalje postupao po pritužbi.

U vezi sa 6. Predstavkom NVO UPIS-Udruženje priredjivača igara na sreću Crne Gore, br. 00-63-8/13-45 od 9. oktobra 2013. godine, Odboru za ljudska prava i slobode nije dostavljena povratna informacija o postupanju Zaštitnika povodom iste.

NAPOMENA I

Saradnja sa UNICEFOM

Polazeći od, u Uvodu Plana utvrđene činjenice, proizašle iz nalaza u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu, naročita pažnja je, kroz brojne planirane aktivnosti, bila posvećena **pravima djeteta**. Ovo s toga što je u oktobru 2010. godine Crna Gora dobila obavezujuće Preporuke Komiteta UN za prava djeteta, koje su se odnosile na različite oblasti djelovanja u cilju poboljšanja položaja djece i podizanja stepena poštovanja prava djeteta u Crnoj Gori. Pomenute aktivnosti su dijelom realizovane u saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao i našim međunarodnim prijateljima: Savjetom Evrope (u Nacrtu strategije o djeci utvrđena ključna polja djelovanja od 2012. do 2015. godine), UNICEF-om, Save the children-om i našim nevladiniim organizacijama, prepoznatljivim u ovoj oblasti i to kroz sledeća polja djelovanja, koje je Savjet Evrope, do 2015. godine, utvrdio: porodica; razvijanje servisa socijalnih usluga i socijalne brige o djeci; obrazovanje i participacija djece i zaštita od seksualnog zlostavljanja i iskorišćavanja djece, dječje pornografije i dječje prostitucije,

kao i zbog riječi izrečenih **prilikom usvajanja Plana Odbora, na proširenoj, Šestoj sjednici Odbora kada je, kako je naprijed rečeno:**

-Šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjamin Perks je pohvalio Odbor za ljudska prava i slobode, navodeći da svojim aktivnostima doprinosi zaštiti i afirmaciji ljudskih prava i sloboda svih građana. Istakao je da podržava aktivnosti utvrđene Planom, a da ga posebno raduje što je značajan broj aktivnosti posvećen pravima djeteta, s akcentom na djecu sa teškoćama u razvoju, njihovu inkluziju i jačanje podrške najranjivijim kategorijama društva. Ocijenio je da je Crna Gora u poslednje tri godine ostvarila veliki napredak u oblasti prava djeteta, da model inkluzije djece sa teškoćama u razvoju koji Crna Gora razvija može da posluži svim drugim zemljama u regionu, što je ocijenjeno i od relevantnih subjekata u Njujorku i Ženevi. Saradnja svih društvenih subjekata u zaštiti prava djeteta je veoma bitna. Zakonodavni okvir za zaštitu prava djeteta je dobar, a akcenat u narednom periodu treba da bude na implementaciji usvojenih zakona. Benjamin Perks se osvrnuo i na Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, navodeći da je važno što je ova osjetljiva oblast definisana posebnim Zakonom koji je usklađen sa međunarodnim standardima u oblasti zaštite prava djeteta. Donošenje novog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ocijenio je veoma važnim u regulisanju prava djeteta. Realizaciju aktivnosti u sklopu Kampanje Savjeta Evrope "Jedno od petoro" u koju je uključena i Crna Gore, smatra važnim i najavio je da će UNICEF uraditi istraživanje o fenomenu nasilja nad djecom u Crnoj Gori, što će poslužiti kao polazna osnova za preduzimanje svih daljih aktivnosti od strane nadležnih državnih organa, a u cilju sprečavanja i suzbijanja problema nasilja nad djecom; a

-Rastislav Vrbenski, rezidentni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori, je pohvalio rad Odbora za ljudska prava i slobode, predloženi Plan aktivnosti, saradnju koju Odbor ostvaruje sa UN agencijama, kao i praksu Odbora da o svim temama koje se tiču ljudskih prava i sloboda raspravlja uz prisustvo svih relevantnih subjekata, kako predstavnika državnih institucija, tako i međunarodnih organizacija i civilnog sektora. Saopštio je da agencije UN-a nastoje da pruže podršku i pomoć državi Crnoj Gori, a da su sa predstavnicima Ministarstva za ljudska i manjinska prava razgovarali o zabrani diskriminacije, kao i o predstojećim izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, naglašavajući da su saradnja i zajedničko djelovanje organa veoma važni,

NAGLAŠAVAMO da je Odbor za ljudska prava i slobode saradjujući sa UNICEFOM:

Naročiti doprinos Odbor za ljudska prava i slobode dao je kroz aktivnosti posvećene pravima djeteta:

1. Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu: "Prava djeteta- Implementacija Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici", održana 28. februara 2011. godine u Javnoj predškolskoj ustanovi „Zagorka Ivanović“ na Cetinju, u okviru Projekta „Jačanje kapaciteta Skupštine Crne Gore“ u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori

Na Javnoj tribini na Cetinju Odbor za ljudska prava i slobode se **priključio drugoj fazi Kampanje „Govorimo o mogućnostima“**. U cilju promocije Kampanje „Govorimo o mogućnostima“, ikuzije djece sa smetnjama u razvoju i radi doprinosa ostvarivanju i zaštiti prava djeteta na svim sjednicama Odbor je prikazivao promotivne panoje kampanje „Govorimo o mogućnostima“.

2. Sastanak članova Odbora za ljudska prava i slobode sa predstavnicima Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa“, održan 21. aprila 2011. godine

Ovo je bio treći sastanak Odbora sa Savezom udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju “Naša inicijativa”, kome je prisustvovao Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i predstavnica Ministarstva rada i socijalnog staranja, na kome su razmijenjena mišljenja u vezi sa problemima djece sa teškoćama u razvoju i sagledavanju mogućnosti za poboljšanje njihovog položaja u crnogorskom društvu.

3. Nastavak 36. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, od 21. aprila 2011. godine

Na nastavku 36. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, održanom 21. aprila 2011. godine **Odbor je razmotrio Poseban izvještaj o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama**, koji je Skupštini Crne Gore podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i podnio Izvještaj Skupštini o razmatranju Posebnog izvještaja o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama sa Predlogom zaključaka. Skupština Crne Gore 24. saziva, na devetoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2011. godini, povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, dana 5. jula 2011. godine, donijela je ZAKLJUČAK objavljen u Službenom listu Crne Gore, br. 36/11 od 27. jula 2011, nakon čega su održana i dva Kontrolna saslušanja ministra rada i socijalnog staranja o implementaciji Zaključka Skupštine Crne Gore.

4. Skup na kojem je predstavljena Konvencija o pravima osoba s invaliditetom na Brajevom pismu, audio zapisu i gestovnom jeziku, održan 8. juna 2011. godine u Vladinom domu, na Cetinju

Član Odbora za ljudska prava i slobode Šefkija Murić, na poziv UNICEF-a, prisustvovao je navedenom skupu na kojem je u sklopu kampanje „Govorimo o mogućnostima“, upriličeno je predstavljanje Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom na Brajevom pismu, audio zapisu i gestovnom jeziku. Tom prilikom, djeci sa smetnjama u razvoju uručeni su prvi primjerci navedene Konvencije, čime je Crna Gora postala prva balkanska država koja je učinila taj značajan korak.

5. Okrugli sto na kojem je promovisana Publikacija „Vodič za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama“, održan 29. septembra 2011. godine u Podgorici, u organizaciji Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore

Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda sprovodi projekat Asistent u nastavi, uz finansijsku i stručnu podršku Save the children iz Norveške. Tim povodom organizovala je okrugli sto na kojem je promovisala publikaciju “Vodič za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama” i preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za dalje pravce djelovanja u cilju unapređenja prava djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Na Okruglom stolu, na kojem je razmatran položaj djece sa posebnim obrazovnim potrebama, uloga Asistenta u nastavi, kao i mjere koje se moraju preduzeti u cilju unapređenja obrazovne inkluzije u Crnoj Gori, na poziv Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, prisustvovali su predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, i sekretar Odbora, Slava Burić.

6. Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu: „Prava djeteta- Implementacija Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama“, održana 30. septembra 2011. godine u Zavodu za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora u Kotoru

Učesnici Javne tribine su se složili da svi subjekti, u domenu svojih nadležnosti i mogućnosti, trebaju zajedničkim snagama i aktivnostima da doprinesu unapređenju inkluzije djece sa posebnim obrazovnim potrebama ne samo u proces obrazovanja, nego u sve društvene tokove.

7. Posjeta Odbora za ljudska prava i slobode i Ombudsmana Zavodu za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju invalidne djece i omladine u Podgorici, 10. oktobar 2011. godine

Posjeta je organizovana u sklopu realizacije Projekta „Obrati se Zaštitniku“ i obilježavanja nedjelje posvećene pravima djeteta, kao i u cilju kontinuiranog monitoringa Odbora nad stanjem ljudskih prava lica smještenih u ustanovama i uspostavljanja direktne komunikacije članova Odbora sa građanima i ciljnim grupama. Posjeta Zavodu predstavlja realizaciju 7. tačke Zaključka koji je Skupština Crne Gore donijela povodom razmatranja Posebnog izvještaja o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama (“Službeni list CG”, broj 36/11, od 27. jula 2011. godine) kojim je utvrđeno da će delegacija Odbora za ljudska prava i slobode najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće, posjetiti ustanove ovog tipa.

8. Javna tribina Odbora za ljudska prava i slobode na temu: ”Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije” u Beranama 28. oktobra 2011. godine

Prvi dio Javne tribine održan je u Osnovnoj školi “Vuk Karadžić” u kojoj se već 35 godina zajedno sa ostalom djecom školuju djeca sa posebnim obrazovnim potrebama. U dosadašnjem periodu preko 90 učenika je završilo ovu Osnovnu školu po vaspitno-obrazovnom programu koji je prilagođen djeci sa posebnim potrebama.

9. Održana 54. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode 23. novembra 2011. godine

Odbor za ljudska prava i slobode razmotrio je Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori, koji je Odboru dostavila Kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i koji je razmotren do nivoa Odbora.

Odbor je jednoglasno prihvatio Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori sa Zaključcima Zaštitnika i odlučio da sa Preporukama upozna nadležne organe izvršne vlasti kojima su upućene: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i sporta i Ministarstvo pravde, a da aktivnosti u ovoj oblasti prati u narednom periodu.

10. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode na skupu povodom prezentacije Kampanje “Naučimo ih nešto drugo!” i Posebnog izvještaja o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori, koju je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore organizovala 24. novembra 2011. godine u hotelu “Podgorica

11. Odbor za ljudska prava i slobode uključio se u drugi dio Kampanje „Naučimo ih nešto drugo“

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na 53. sjednici održanoj 14. novembra 2011. godine prihvatio je poziv Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i uključio se u drugi dio Kampanje “Naučimo ih nešto drugo!” koja je otpočela 15. novembra 2011. godine.

Skupština Crne Gore je preko Odbora za ljudska prava i slobode, uz razumijevanje Generalnog sekretara Skupštine, finansijski podržala postavljanje jednog bilborda u cilju jačanja svijesti stručne i šire javnosti, a posebno djece o štetnosti prosjačenja, kako bi se zaštitili od rizika da postanu žrtve trgovine ljudima i ekonomske i socijalne eksploatacije.

12. Održana 56. sjednica Odbora za ljudska prava i slobode 9. decembra 2011. godine, na kojoj su, povodom obilježavanja 10. decembra - Međunarodnog dana ljudskih prava, brojni učesnici sjednice Odbora i mediji bili u prilici da zabilježe, po prvi put, učešće djece u radu jednog skupštinskog radnog tijela na osnovu prava garantovanog međunarodnim dokumentima. Na pomenutoj sjednici Odbora, po prvi put, djeca su imala pravo. Djeci iz JU Dječiji dom „Mladost“- Bijela i JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“- omogućeno je da učestvuju na sjednici Odbora i da se pravo člana 12 Konvencije o pravima djeteta primijeni. Članom 12 Konvencije UN o pravima djeteta je propisano da će “države-potpisnice osigurati djetetu da oblikuje svoje vlastite stavove i pravo da slobodno izražava takve stavove po svim pitanjima koja se tiču djeteta, a stavovima će se pridavati odgovarajuća važnost u skladu s uzrastom i zrelošću djeteta.” Tako su djeca, među kojima je bilo i djece sa teškoćama u razvoju, postavljala pitanja predstavnicima nadležnih ministarstava i članovima Odbora o problemima koji su dio njihove svakodnevice

13. Povodom uspješne realizacije aktivnosti utvrđenih Planom Odbora za ljudska prava i slobode u 2011. godini, sačinjenog na osnovu Analitičkog izvještaja i Mišljenja Evropske komisije i Akcionih planova Skupštine i Vlade i usvajanja Izvještaja o radu za 2011. godinu, Odbor za ljudska prava i slobode na 21. sjednici Odbora, 21. decembra 2011. godine, organizovao je izložbu likovnih radova učenika JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje “1 jun”, pod sloganom “Postojim i ja”.

Tokom 2013. godine Odbor za ljudska prava i slobode je na Četvrtoj sjednici održanoj 6. februara 2013. godine razmotrio i Izvještaj o seksualnom iskorišćavanju djece u Crnoj Gori koji je sačinjen u okviru druge faze regionalnog Projekta “Unaprjeđenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije”. Odbor je prihvatio Izvještaj, donio Zaključak kojim podržava Preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i dostavio ga Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu turizma i održivog razvoja, kao i Šefu Delegacije Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope koja sprovodi Kampanju “Jedno od petoro”, a u kojoj participira i Crna Gora.

Odbor za ljudska prava i slobode je na 12. sjednici održanoj 6. juna 2013. godine, u skladu sa Planom aktivnosti za 2013. godinu, razmotrio Izvještaj o zloupotrebi djece putem interneta u Crnoj Gori.

Na 19. sjednici, 11. novembra 2013. godine, Odbor za ljudska prava i slobode u susret Međunarodnom danu prava djeteta razmatranjem Izvještaja o rezultatima sprovedenih istraživanja o zaštiti djece od eksploatacije zaokružio je brojne aktivnosti na temu zaštite prava djeteta kojima se bavio od 2011-2013. godine u okviru Regionalnog projekta “Prevenција eksploatacije djece u Jugoistočnoj Evropi”, koji je Save the Children realizovao u saradnji sa članicama CRONSEE mreže, ombudsmanima regiona, a u kojem je Odbor participirao razmatranjem:

- Izvještaja o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori,
- Izvještaja o seksualnom iskorišćavanju djece u Crnoj Gori i
- Izvještaja o zloupotrebi djece putem interneta.

Odbor je prihvatio Izvještaj o rezultatima sprovedenih istraživanja o zaštiti djece od eksploatacije i donio Zaključak da, u skladu sa Planom aktivnosti za 2013. godinu, u saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Delegacijom Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, a uz podršku UNICEF-a, organizuje Drugi regionalni sastanak radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona na temu: „Prava djeteta- Unapređenje položaja djece u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije“.

Drugi regionalni sastanak radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona na temu: “Prava djeteta- Unapređenje položaja djece u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije”, u organizaciji Odbora za ljudska prava i slobode, Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, uz podršku Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, održan je 21. i 22. januara 2014. godine.

Po završetku Drugog regionalnog sastanka delegacije Srbije, Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Hrvatske, Slovenije i Crne Gore koje su učestvovalе na sastanku usvojile su Zajedničku izjavu.

Učešće Sefa predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori i predstavnika UNICEF-a na sjednicama Odbora u 25. sazivu Skupštine Crne Gore:

- Četvrtoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 6. februara 2013. godine, na kojoj su razmotreni:

1. Izvještaj o seksualnom iskorišćavanju djece u Crnoj Gori, koji je podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore (do nivoa Odbora)

Sa osvrtom na:

- Izvještaj-Studiju o siromaštvu djece u Crnoj Gori, koju je UNICEF uradio u partnerstvu sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja Vlade Crne Gore,
- Izvještaj sa preporukama sa Konferencije „Zajedno do kvalitetnije socijalne i dječije zaštite lica sa invaliditetom“, održane u Podgorici 3. decembra 2012. godine, povodom obilježavanja međunarodnog Dana osoba sa invaliditetom i
- Rezultate Kampanje „Jedan od petoro“ koju je pokrenuo Savjet Evrope, a koju sprovodi Vlada Crne Gore od februara 2012. godine;

- Šestoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 6. marta 2013. godine na kojoj je razmotren

Plan aktivnosti (predlog) Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu

- Sedmoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 25. marta 2013. godine na kojoj su razmotrene Preporuke sadržane u Rezoluciji 1890 (2012) PSSE “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore”, usvojenoj 27. juna 2012. godine u PSSE

- Osmoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 29. marta 2013. godine na kojoj su razmotreni:

- a) Nacionalni izvještaj o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012), predstavljenog na sjednici Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 28. januara 2013. godine;
- b) Izvještaj o stanju ljudskih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za potrebe Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija;
- c) Izvještaj o zaštiti prava djeteta koji su sačinile deset nevladinih organizacija za potrebe izrade Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012).

- **Nastavku devete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, 17. maja 2013. godine** na kojem je održano Kontrolno saslušanje nacionalnog koordinатора ECRI-ja za Crnu Goru, pomoćnice ministra za ljudska i manjinska prava, Blanke Radošević-Marović na temu: „Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu Preporuka datih u Izvještaju ECRI-ja o Crnoj Gori, od februara 2012. godine“

- **Na 11. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 24. maja 2013. godine učestvovala je Ana Zec, a razmotreni su:**

1. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2012. godinu;
2. izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka u Crnoj Gori za 2012. godinu.

- **Na 12. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 6. juna 2013. godine učestvovala su Ana Zec i Nela Krnić, a razmotreni su:**

1. Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kao nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) o stanju u Istražnom zatvoru Podgorica (do nivoa Odbora),
2. Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zloupotrebi djece putem interneta (do nivoa Odbora);

-**Na 14. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 17. jula 2013. godine, razmotreni su:**

- Informacija o implementaciji Strategije za poboljšanje položaja RAE populacije u Crnoj Gori 2012.- 2016.- implementacija Preporuka Ombudsmana s aspekta obrazovanja (obezbjedjivanje udžbenika, romskih asistenata),

- sa osvrtom na Studiju o preprekama u obrazovanju u Crnoj Gori-romska i egipcanska djeca, koju je sačinio UNICEF-Kancelarija u CG u saradnji sa Delegacijom Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope (istraživanje realizovala agencija IPSOS)

- **Na 15. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 25. septembra 2013. godine** na kojoj je održano Kontrolno saslušanje Koordinatora koordinacionog odbora za praćenje realizacije strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na kamp Konik I i II, ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića na temu: „Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na kamp Konik I i II“, učestvovao je **Slobodan Živković**, koordinator za ekonomsku i socijalnu politiku iz Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori

- **Na 16. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 25. septembra 2013. godine na kojoj su razmotreni:**

1. Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2012. godini;
2. Informacija o realizaciji mjera iz Akcionog plana za unapređenje zatvorskog sistema sa osvrtom na Informaciju o postupanju Uprave policije po Preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore datim u Posebnom izvještaju o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode iz 2011. godine, koju je Uprava policije dostavila Odboru za ljudska prava i slobode, shodno Zaključku koji je Odbor usvojio na četvrtoj sjednici, održanoj 6. februara 2013. godine;
3. Informacija o sprovođenju Zakona o zabrani diskriminacije;
4. Donošenje odluke o kontrolnom saslušanju ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića, na temu: “Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, br.36/11), donešenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, **učestvovala je Nela Krnić, koordinator programa dječje zaštite UNICEF-a u CG**

5. **-Press konferencija u Skupštini CG**, na kojoj su predstavljeni **rezultati istraživanja o znanju, stavovima i ponašanju u vezi sa nasiljem nad djecom**, koje je realizovano u sklopu saradnje Delegacije Skupštine CG u PSSE i Predstavništva UNICEF-a u CG, kao doprinos Kampanji SE „Jedno od petoro“, održanoj **26. septembra 2013. godine** u Skupštini Crne Gore (organizator- **Delegacija Skupštine CG u PSSE u saradnji sa Predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori**)
6. **-Na 18. sjednici odbora za ljudska prava i slobode, 22. oktobra 2013. godine** na kojoj je održano Kontrolno saslušanje ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića na temu: Implementacija Zaključka Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 36/11) donešenog povodom razmatranja Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o stanju ljudskih prava mentalno oboljelih lica smještenih u ustanovama, a u kontekstu izvještaja CPT-a (savjetodavno tijelo Savjeta Evrope) nakon posjete misije CPT-a Crnoj Gori, u februaru 2013. godine, **učestovala je Ida Ferdinandi**, iz misije UNICEF-a u CG
7. **14. oktobra 2013. godine održana je Tematska sjednica** tri odbora: Odbora za ljudska prava i slobode, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, Odbora za rodnu ravnopravnost i Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport sa UNICEF-om **posvećena Kampanji „Svako dijete treba porodicu“**, koju je pokrenula Vlada Crne Gore uz pomoć UNICEF-a, u cilju promocije prava djeteta na život u bezbrižnom porodičnom okruženju
8. **Sastanak** predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa šefom Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjaminom Perksom, održan 7. novembra 2013. Godine

Javne tribine

Prethodno, u toku 24. saziva Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode imao je intenzivnu i veoma kvalitetnu saradnju sa Predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori. Predstavnici UNICEF-a su po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine CG, učestvovali na sjednicama Odbora. Takođe, predstavnici UNICEF-a su učestvovali na javnim tribinama koje je Odbor za ljudska prava i slobode organizovao u cilju stvaranja direktnog kontakta sa građanima, radi upoznavanja sa zakonima koji se odnose na ljudska prava i slobode i njihovom implementacijom.

Odbor je organizovao brojne javne tribine u različitim gradovima na različite teme:

1. Javna tribina na temu: **“Predlog Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda i primjena Zakona o zabrani diskriminacije”**, održana u **Baru 27. septembra 2010. godine;**
2. Javna tribina na temu: **„Rad Odbora za ljudska prava i slobode, sa naglaskom na predstojeće donošenje Zakona o zaštiti od diskriminacije i Zakona o sprečavanju nasilja u porodici”**, održana u martu 2010. godine;
3. Javna tribina na temu: **”Prava djeteta- Implementacija Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici”**, održana 28. februara 2011. godine na Cetinju;
4. Javna tribina na temu: **„Prava djeteta- Implementacija Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama“**, održana **30. septembra 2011. godine** u Kotoru;
5. Javna tribina na temu: **“Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije”**, održana **28. oktobra 2011. u Beranama;**

6. Javna tribina na temu: **“Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije”, održana 30. marta 2012. godine u Podgorici i**

7. Javna tribina na temu: **Implementacija Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom”, održana 1. juna 2012. godine u Nikšiću.**

Kampanje

U toku 2011. godine Odbor se, saglasnošću svih članova Odbora, **na Javnoj tribini na Cetinju u februaru 2011. godine** uključio u drugu fazu **Kampanje „Govorimo o mogućnostima“, koju realizuju UNICEF i Vlada Crne Gore, a na 53. sjednici održanoj 14. novembra 2011. godine** Odbor je prihvatio poziv Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i uključio se u drugi dio **Kampanje “Naučimo ih nešto drugo!”** koju su sprovodi Institucija Ombudsmana u saradnji sa ombudsmanima iz regiona, a uz podršku Save the children-a iz Norveške, radi zaštite djece od svih oblika ekonomske eksploatacije, a posebno od prosjačenja na ulici, kao i **Kampanji „Svako dijete treba porodicu“, koja je u toku.**

NAPOMENA II

Saradnja sa OEBSOM

Prilikom usvajanja Plana Odbora, na proširenoj sjednici:

- Milena Čeranić, predstavnica Misije OEBS-a u Crnoj Gori je saopštila da Misija OEBS –a u Crnoj Gori ima u planu da u toku ove godine realizuje Projekat kojim će locirati objekte koji treba da budu prilagođeni osobama sa invaliditetom, na način što će njihove ekipe na terenu identifikovati sve te objekte i nakon toga uraditi informaciju/publikaciju koja će sadržati podatke do kojih su došli. S tim u vezi, poslanica Snežana Jonica je saopštila da bi nadležno Ministarstvo trebalo da sačini takvu informaciju, a ne da se očekuje od međunarodnih organizacija da odrađuju njihov posao, iako je zahvalila na informacijama i tome što će OEBS uraditi, smatrajući da će takvi podaci svima koristiti.“

Na **21. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, održanoj 17. decembra 2013. godine** Odbor je razmotrio **Informaciju o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu**, koju je na zahtjev Odbora, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Povodom razmatranja Informacije o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu (član 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore), Odbor za ljudska prava i slobode sa 21. sjednice, održane 17. decembra 2013. godine, zaključio je da Kolegijumu predsjednika Skupštine Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Ministarstvu održivog razvoja i turizma podnese

I Z V J E Š T A J

O RAZMATRANJU INFORMACIJE O DOSADAŠNJIM AKTIVNOSTIMA U VEZI SA AKCIONIM PLANOM PRILAGOĐAVANJA OBJEKATA U JAVNOJ UPOTREBI ZA PRISTUP, KRETANJE I UPOTREBU LICIMA SMANJENE POKRETLJIVOSTI ZA 2014. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore je cijeneći važnim upoznavanje sa stepenom realizacije Akcionog plana prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu, u funkciji kontrolne uloge Parlamenta, na osnovu Plana aktivnosti Odbora za 2013. godinu, sačinjenog na osnovu:

- Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine, kao i
- Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu, na 21. sjednici održanoj 17. decembra 2013. godine, na kojoj su, pored poslanika, članova Odbora, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali:

- Nevenka Stanković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prava djeteta,
- Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete
- Tamara Milić, samostalna savjetnica u Ministarstvu prosvjete,
- Danilo Gvozdrenović, generalni direktor Direktorata za građevinarstvo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma,
- Zoran Tomić, sekretar Ministarstva održivog razvoja i turizma,
- Slađana Pešić, samostalna savjetnica u Ministarstvu rada i socijanog staranja,
- Rajka Perović, izvršna direktorica NVO "Centar za prava djeteta" i
- Marina Vujačić, izvršna direktorica NVO "Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore",

a polazeći od navoda iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu: **"Određeni napredak je postignut i kada je riječ o socijalno ugroženim osobama i/ili osobama sa invaliditetom. Akcioni plan za integraciju osoba s invaliditetom za period 2012-2013 usvojen je u martu. Ipak, ne postoje sankcije za kršenje propisa koji se tiču osoba s invaliditetom. Preduzeti su koraci ka deinstitucionalizaciji, i organizovana odgovarajuća obuka za socijalne radnike."**(str.54) realizovanjem 27. aktivnosti,

razmotrio INFORMACIJU O DOSADAŠNJIM AKTIVNOSTIMA U VEZI SA AKCIONIM PLANOM PRILAGOĐAVANJA OBJEKATA U JAVNOJ UPOTREBI ZA PRISTUP, KRETANJE I UPOTREBU LICIMA SMANJENE POKRETLJIVOSTI ZA 2014. GODINU, koju je Odboru za ljudska prava i slobode, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore („U izvršavanju poslova iz svog djelokruga Odbor može tražiti od državnog organa podatke i informacije od značaja za svoj rad.“) dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Sekretar Ministarstva održivog razvoja i turizma Zoran Tomić je saopštio da je Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 24. oktobra 2013. godine usvojila Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu. Akcionim planom je, u saradnji sa predstavnicima nevladinih organizacija koje se bave pitanjima zaštite prava lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, definisano 13 prioriternih objekata (u Podgorici-sedam, Nikšiću- tri, Beranama- dva, Pljevljima- jedan) i to:

- 1) Centar za socijalni rad Podgorica
- 2) Poreska uprava - Područna jedinica Podgorica
- 3) Republički fond za zdravstveno osiguranje Podgorica
- 4) Osnovni sud u Podgorici
- 5) Ekonomski fakultet u Podgorici
- 6) Skupština Crne Gore
- 7) Ministarstvo finansija
- 8) Bolnica za plućne bolesti "Dr Jovan Bulajić" Brezovik Nikšić
- 9) JZU Opšta bolnica u Nikšiću
- 10) Dom zdravlja u Nikšiću

- 11) Opšta bolnica u Beranama
- 12) Dom zdravlja "Dr Niko Labović" u Beranama
- 13) Dom zdravlja u Pljevijima, zgrada laboratorije i rentgena

Istakao je da je u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, kapitalnim budžetom planirano da se preko Direkcije javnih radova realizuju projekti iz ovog Akcionog plana i za tu svrhu predložena su sredstva u visini od 400.000 eura.

Predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma sa predstavnicima Direkcije javnih radova obišli su navedene objekte i definisali koje elemente pristupačnosti je potrebno da ti objekti sadrže, kao i predlog tehničkih rješenja za iste.

U raspravi su učestvovali poslanici: doc.dr Srđa Popović, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, Kemal Zoronjić, izvršna direktorica NVO Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, Marina Vujačić i generalni direktor Direktorata za građevinarstvo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Poslanik doc. dr Srđa Popović smatra pozitivnim potpisivanje Memoranduma o razumijevanju za osnivanje i izgradnju objekta Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju u opštini Budva, koji su 9. decembra 2013. godine potpisali ministar rada i socijalnog staranja Predrag Bošković, predsjednik opštine Budva Lazar Rađenović i v.d. direktor Centra za socijalni rad opštine Kotor, Tivat i Budva, Vasilije Todorović. Bitnim smatra i izgradnju dječjeg igrališta u neposrednoj blizini Dnevnog centra. Saopštio je da će na sjednici Skupštine, 26. decembra 2013. godine, donijeti odluku o osnivanju Javne ustanove za djecu sa smetnjama u razvoju. Imajući u vidu navedeno, poslanik dr Srđa Popović smatra da se aktivno radi na poboljšanju položaja djece sa smetnjama u razvoju. Smatra bitnim i to što će se krajem godine organizovati donatorska akcija u cilju prikupljanja finansijskih sredstava neophodnih za prevoz djece do odgovarajućeg Dnevnog centra.

Izvršna direktorica NVO Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore Marina Vujačić smatra da Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu, nažalost, nije donešen u pravom trenutku. Iako je Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata usvojen 2008. godine, smatra da Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, usvojenim u julu 2013. godine, nije postignut napredak, već je situacija na istom nivou. Naglasila je da osobe sa invaliditetom nijesu u mogućnosti pristupiti mnogobrojnim objektima u javnoj upotrebi, a da čak ni ne postoji objekat koji je u pogledu pristupačnosti u skladu sa standardima Pravilnika o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti. Budući da se radi o mnogobrojnim objektima, mišljenja je da kritike najprije treba uputiti Skupštini Crne Gore budući da joj je više puta podnešena inicijativa da se omogućiti adekvatan pristup licima sa smetnjama u razvoju što nije ispoštovano. Smatra da je Akcioni plan za 2014. godinu isti kao i Akcioni plan iz 2010. godine, izuzev što su dodata dva objekta. Budući da je Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014.godinu. definisano 13 prioriternih objekata, izvršna direktorica NVO Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore Marina Vujačić smatra neadekvatnim ovakav način rangiranja objekata, u smislu prioriternosti, jer u pristupu ljudskim pravima ne bi trebalo da ima prioriteta.

Poslanica Ljerka Dragičević se složila sa Izvršnom direktoricom Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore navodeći da prilagođavanje objekata za pristup osobama sa invaliditetom treba početi od same Skuptine Crne Gore. Podsjetila je na sastanak Odbora sa Delegacijom iz Albanije kojem su prisustvovali osobe sa invaliditetom kada tim licima nije bio obezbijeden adekvatan pristup Skupštini Crne Gore. Pohvalivši izgradnju Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju u Budvi, poslanica je izrazila i nezadovoljstvo budući da ni u Budvi ne postoji nijedan objekat prilagođen osobama sa invaliditetom. Smatra da se prilazne rampe postavljaju samo da bi postojale, ali ne i da bi zadovoljile svrhu. Ocijenila je da problem prilagođavanja objekata za pristup osobama sa invaliditetom nije samo tipičan za opštinu Budvu, nego

je taj problem rasprostranjen u svakoj opštini u Crnoj Gori. Poslanica Dragičević je obećala da će licima sa invaliditetom biti pouzdan saradnik u iniciranju rješavanja problema pristupa objektima u javnoj upotrebi.

Generalni direktor Direktorata za građevinarstvo Danilo Gvozdenović je saopštio da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata iz jula 2013. godine, omogućeno da lokalne uprave kroz plan privremenih objekata (pristupne rampe, liftovi i sl.) obezbijede uslove za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti. Na ovaj način je moguće brže, lakše i jeftinije izgraditi pomoćne objekte koji treba da omoguće pristup, kretanje i boravak licima smanjene pokretljivosti, jer se izgradnja istih tretira kao izgradnja privremenih objekata. Takođe, ovim zakonskim rješenjem se prevazilaze dosadašnji problemi izgradnje pristupnih rampi, liftova za koje je bilo potrebno pribaviti urbanističko-tehničke uslove i građevinsku dozvolu. Na osnovu ovih izmjena Zajednica opština Crne Gore je u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, u septembru 2013. godine formirala radnu grupu čiji je zadatak bio da predloži modele odluka koje su sve lokalne samouprave bile u obavezi da donesu na osnovu poslednjih izmjena Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata. Model Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanje pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom je izrađen u okviru ove radne grupe i isti je prosljeđen svim lokalnim upravama kako bi predmetnu odluku usvojili u skupštinskoj proceduri. Ovom odlukom propisuju se uslovi i postupak za postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom na postojećim objektima u okviru urbanističkih odnosno katastarskih parcela u državnoj i privatnoj svojini, a koji nijesu propisani planskim dokumentom.

Poslanica Ljerka Dragičević je upitala predstavnike Ministarstva održivog razvoja i turizma da li postoji inspeksijski organ koji vrši nadzor nad izgradnjom objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom budući da se takav pristup ne može očekivati od nadzornog organa koji "radi za izvođača".

Poslanica dr Ljiljana Đurašković je upitala da li je pravilnicima Ministarstva utvrđeno pod kojim uglom treba da se grade rampe?

U odgovorima na pitanja poslanika saopšteno je da je osim izrade Akcionog plana, a u cilju unapređenja stanja u ovoj oblasti, Ministarstvo održivog razvoja i turizma donijelo Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti. Istaknuto je da ne postoje posebne inspekcije koje bi nadgledale proces izgradnje objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, već je to u nadležnosti Inspekcije za građevinarstvo.

Poslanik Kemal Zoronjić je istakao da prihvata kritiku na račun činjenice da Skupština nije prilagođena za pristup osoba sa invaliditetom i mišljenje je da je Skupština Crne Gore prva institucija koja treba da stvori odgovarajuće uslove za pristup ovim licima.

Nakon rasprave Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova "za") podržao Informaciju o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu i odlučio da predloži sledeći

ZAKLJUČAK

1. Odbor za ljudska prava i slobode konstatuje da se lica sa invaliditetom još uvijek suočavaju sa diskriminacijom, iz razloga što uprkos dobrim zakonskim rješenjima, u praksi još uvijek nije obezbijeden pristup svim javnim objektima i ustanovama.

2. Odbor za ljudska prava i slobode ocjenjuje neophodnim realizaciju aktivnosti utvrđenih Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu i prilagođavanje 13 objekata koji su određeni kao prioriteta u narednoj godini, kako bi se makar djelimično poboljšao položaj lica sa invaliditetom.

3. Odbor za ljudska prava i slobode smatra neophodnim prilagođavanje Skupštine Crne Gore osobama sa invaliditetom, što je takođe definisano kao jedan od prioriteta u narednoj godini, kako bi Skupština Crne Gore potvrdila da poštuje zakone koje je usvojila i omogućila uživanje osnovnih ljudskih prava i sloboda svim građanima Crne Gore.

NAPOMENA III

Odbor za ljudska prava i slobode je tokom 2013. godine podnosio mjesečne izvještaje o svom radu Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore, a isti su u elektronskoj formi dostavljani Odsjeku za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju, koji su, takođe, redovno obavještavani o svim aktivnostima Odbora.

Svi materijali, usvojeni na sjednicama Odbora, u cilju transparentnog rada Odbora, postavljeni su na SAJT-u Skupštine. Takodje arhivirani u Arhivi Službe Skupštine.

Pritom, od 28. februara 2011. godine sekretarima je u funkciji bolje pripreme poslanika, članova Odbora, od strane Kolegijuma i Generalnog sekretara naložena obaveza pripremanja stručnog mišljenja u vidu Informativnog pregleda. U izvješajnom periodu pripremljeno **13.**

Administrativni kapaciteti Odbora: **sekretar Odbora i saradnik u Odboru.**

Sekretar Odbora za ljudska prava i slobode je ujedno i sekretar Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope.

Takodje, saradnik u Odboru je asistent u pomenutoj Delegaciji.

**DRUGI O NAMA
/IZVODI IZ ZAPISNIKA SA SJEDNICA ODBORA/:**

Sedma sjednica, 25.mart 2013. godine

Razmatranje Preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012) PSSE “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore”, usvojenoj 27. juna 2012. godine u PSSE u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore: ”U izvršavanju poslova iz svog djelokruga Odbor može tražiti od državnog organa podatke i informacije od značaja za svoj rad”

Realizujući treću aktivnost utvrđenu Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, Odbor je odlučio od nadležnih institucija zatraži podatke i informacije o do sada realizovanim aktivnostima preduzetim na ispunjavanju Preporuka u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa PSSE- iz Rezolucije 1890 (2012) PSSE, usvojene u junu 2012. godine od strane PSSE:

- ” 24. Skupština, iako pozdravlja učinjene napore, naglašava da se još uvijek moraju preduzeti neki ključni koraci i ohrabruje Crnu Goru da ostvari dalji napredak u nekim ključnim oblastima koji će ostati u centru interesovanja postupka monitoringa, a to su:
- 24.1. završetak reforme sudstva i izmjene Ustava;
 - 24.2. kapacitet političkih partija za postizanje neophodnih kompromisa i obezbjeđivanje da se poštuju i primjenjuju prava svih manjina, uključujući i prava LGBT osoba. Posebna pažnja će se obratiti na situaciju zajednica Roma, Aškala i Egipćana;
 - 24.3. borba protiv korupcije i organizovanog kriminala i jačanje nadzornih tijela;
 - 24.4. situacija u medijima i radno okruženje obezbijeđeno novinarima;
 - 24.5. pravni status interno raseljenih lica i izbjeglica, kao i pronalaženje trajnog rješenja za iste, zasnovan na dobrovoljnom povratku ili lokalnoj integraciji.
25. Čekajući napredak u primjeni gore navedenih preporuka, Skupština je odlučila da nastavi sa procesom monitoringa u vezi sa Crnom Gorom.”

Boris Raonić, izvršni direktor NVO „Građanska alijansa“ je čestitao Odboru za ljudska prava i slobode na ovom pristupu i sjednici organizovanoj radi razmatranja Preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012) PSSE “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore“, kao i na prikupljanju informacija od državnih organa o aktivnostima realizovanim u cilju ispunjavanja Preporuka. Mišljenja je da bi trebali svi društveni subjekti u Crnoj Gori da ulože dodatne napore kako bi Crna Gora postala subjekt međunarodnog prava, a ne da bude objektom monitoringa pojedinih tijela, za šta treba prvenstveno da realizuje Preporuke koje su joj upućene, u cilju dostizanja odgovarajućih demokratskih standarda. Smatra da je za formiranje Delegacije Skupštine CG trebalo imati više senzibiliteta, jer treba imenovati i žene i predstavnike opozicije koji će biti u sastavu Delegacije. Preporuka da se poveća procenat žena u Parlamentu takođe je veoma važna i apelovao je na sve da se preduzmu aktivnosti u cilju

njenog ispunjavanja. Ocijenio je da je vrlo malo potrebno da se sve Preporuke realizuju. Saopštio je da bi osim integracije u crnogorsko društvo i mogućnosti povratka u zemlju porijekla, za raseljena i interno raseljena lica trebalo više aktivnosti usmjeriti na obezbjeđivanje njihovog odlaska u treće zemlje, ali da bi se Crna Gora, kao zemlja sa autoritetom, mogla boriti za takvo rješenje, neophodno je da realizuje Preporuke koje su joj upućene. U vezi sa zloupotrebom državnih resursa, ocijenio je da se na ovim izborima, to mnogo manje dešava. Izrazio je zadovoljstvo što je CPT uputio Crnoj Gori samo tri preporuke. Takođe, osvrnuo se na funkcionisanje Fonda za manjine, što je naglašeno u Rezoluciji PSSE, pa je zamolio da se preduzmu aktivnosti da se riješi problem funkcionisanja Fonda i raspodjele sredstava.

Predrag Sekulić, zamjena člana u Delegaciji Skupštine CG u PSSE je pozdravio ovakav metod rada Odbora za ljudska prava i slobode, smatrajući da će svi podaci značajno koristiti Delegaciji Skupštine CG u PSSE, a ispunjavanje svih Preporuka je veoma važno za postizanje većeg stepena demokratije.

Osma sjednica, 29.mart 2013. godine

1. Razmatranje (u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore):

- a) Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012), predstavljenog na sjednici Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 28. januara 2013. godine;
- b) Izvještaja o stanju ljudskih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za potrebe Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija;
- c) Izvještaja o zaštiti prava djeteta koji su sačinile deset nevladinih organizacija za potrebe izrade Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012)

Milan Radović, koordinator Programa ljudska prava u NVO “Građanska alijansa” je pohvalio pristup Odbora za ljudska prava i slobode za razmatranje tri UPR izvještaja.

Poslanica Snežana Jonica je iznijela pohvale na račun razmatranja tri UPR izvještaja, smatrajući to dobrim za definisanje prioriteta u daljem radu Odbora, prvenstveno u onim oblastima u kojima postoje određeni nedostaci.

Ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović je iznio pohvale za tri UPR izvještaja i njihovo objedinjeno razmatranje.

Deseta sjednica, 16.maj 2013. godine

Informacija o međunarodno pravnim postupcima protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, koju je Odboru za ljudska prava i slobode, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dostavio Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava

Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava, Zoran Pažin je izrazio zadovoljstvo što prisustvuje sjednici Odbora za ljudska prava i slobode čiji članovi su izrazili interesovanje da se upoznaju sa međunarodno pravnim postupcima protiv Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava i radom Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava. Navodeći da Parlament, pored zakonodavne, ima veoma važnu nadzornu ulogu nad radom drugih institucija sistema, Pažin je ocijenio važnim to što Odbor posvećuje pažnju ovoj problematici. Zastupnik je saopštio da Komitet ministara Savjeta Evrope, vršeći nadzor nad izvršenjem presuda Evropskog suda za ljudska prava, nerijetko od država članica zahtijeva i izmjenu određenih propisa kako bi se doprinijelo poboljšanju stepena poštovanja ljudskih prava i sloboda, pa je i u tom pogledu posebno važno upoznavanje Parlamenta sa ovom problematikom. Pozitivnom je ocijenio inicijativu šefa Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, dr Zorana Vukčevića za uspostavljanje kontinuirane saradnje i koordiniranih aktivnosti između poslanika, članova Delegacije Skupštine Crne Gore u PSSE, Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava i Misije Crne Gore u Strazburu.

14. sjednica, 17. jul 2013. godine

Izveštaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zaštiti od diskriminacije za 2012. godinu (do nivoa Odbora);

Zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Marijana Laković je zahvalila Odboru za ljudska prava i slobode na saradnji sa institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, ocjenjujući da je i to značajno doprinijelo unapređenju ljudskih prava u Crnoj Gori.

**IZVJEŠTAJ SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

Dr Halil Duković